CASPARI BARTHOLINI
THOM. F.
DE
INAVRIBVS
VETERVM
SYNTAGMA.

Accedit Mantissa ex
THOMÆ BARTHOLINI
Miscellaneis Medicis
DE ANNVLIS NARIVM.



AMSTELODAMI,
Sumptibus HENRICI WETSTENII.
M DC LXXVI.

Parenti Venerando

D. D. THOMÆ

BARTHOLINO

Dn. de Hoogestedt

Archiatro Regio

Decano atque Professori Medicinæ Honorario

CASPARUS

BARTHOLINUS

FILIUS

Salutem & obsequium.



INnotuit nuper Orbi affectus verè Paternus, quem infinitis aliis nominibus tantum agnosco, ut majorem

nec fingere nec optare à Parente possem Filius. Idem ille tuus Paternus animus, qui domi filium à teneris unguiculis in sinu dulcissimo educavit, qui deinde Minervæ gremio imposuit alendumque & instituendum commisit, qui denique semper nobilem flammam ingeneravit, quæ adhuc in pectore crescit; Idem, inquam, ille etiam apud exteros Filium comitatur, ut, domi an foris cumulatior sit affectus, nesciam. Ego cum illum nunquam satis demereri possim, nunquam tamen desero, quin omnes ingenii vires

res in id conferam, ut dignus tali Parente videar. Nam ſanè non minimam felicitatis partem reputo, quod tot Paternæ virtutis imagines, tot habeam monumenta, quæ animum, non invitum, ad præclara trahent. Nec illum Tibi, chariſſime Parens, incognitum eſſe credo, qui ad domeſtica ſe componens exempla, nullis unquam vanæ voluptatis illecebris irretiri poteſt. Cœpi diligentiæ præteritæ fructus Orbi exhibere, ut ſciat quid in cunis etiam valeant Deorum filii. Quamvis noverim avara Parentum

vota esse, quæ nulla filiorum bona satis perfecta judicant, non displicere tamen Tibi, Venerande Parens, spero has primitias, quas, spe posthac majorum additâ, Paterno Nomini in debitæ venerationis monumentum inscribo, & eo offero obsequio, quod filium decet. Nequicquam autem his ex Antiquitate petitis *Inauribus*, corruscum candidi Tui vultus senium exornare conor, quod iis fulget ornamentis, quæ nec interitum timent, nec squalorem metuunt. Deploranda enim sunt fata Antiquitatis, quod

in memoria Poſterorum jam penè exoleſcat, & cum *Inauribus* noſtris, quas tamen hic vindicavimus, maxima Antiquitatis pars vel planè in obſcuro jaceat, vel ad triſte ſenium demigret, vel ad ignobilem ſenſim devolvatur oblivionem. At impar ſors Nominis tui, Parens optime, nam, quanquam venerandi jam ſenii rugas vultus induxerit, in ore tamen populi ſemper vireſcet fama, quâ totus Orbis perſonabit, poſterique olim in tota Antiquitate majora nec ſcient nec mirabuntur. Plura non addo, ne nimiò a-

more peccasse videar in iis, quæ dictitat affectus. Voto concludam, ut feliciter porro & diu vivas Orbi, Tuis, Patriæ; ut illa tandem reduci lætos Parentum mihi reddat amplexus. Vale.

Lugduni Batavorum Calend. Maji. Anno renatæ Salutis cIↄ Iↄc LXXV.

CAS-

CASPARUS BARTHOLINUS TH. F.

Benevolo Lectori & Antiquitatis Studioso.

TRahit me venerandæ Vetustatis amor & æstimatio ad ea, quæ sub Antiquitatis nomine in publicum protrudo. Pauci enim sunt, quos hæc cura occupavit & studium, vel quia judicium de iis quæ pene incognita ad nos transmisit ævi vetustas, quasi tenebris & multa caligine obsitis ferre noluerunt; vel quia Antiquitatis contemptu

ea neglexerunt, quæ nobis in meliorem literarum ſortem genitis, expendenda relicta pro virili capeſsimus. Illorum ſordidam mentem & cæleſtium inanem nemo non deteſtetur, qui humo levatus altitudinem rerum Antiquarum capaci animo aſſequutus eſt. Noſtram verò ex æquo metimur felicitatem, quam cælo debemus ex hac rei Antiquariæ ſpeculatione quamvis inviſibili tantùm, non ita tamen obſcura, quin ex marmoribus & ſaxis, quibus hactenus mors denegata, ad rei ſupplementum haurire poſsimus ea, quæ ex mutis librorum monumentis, non

ſatis pro rei dignitate & ſplendore capere potuimus. Intereſt enim Reipublicæ Literariæ & currentis ſeculi gloriæ, ne ea abſcondita ulterius de neglectu & contemptu noſtro querantur, quæ cum ſuo ſitu & rubigine hactenus infeliciter colluctata fuêre. In illam enim Seculi felicitatem delati ſumus, qua magnis honos habetur, & inter alia etiam Antiquitati ſua debetur laus atque Majeſtas digno admirationis & ſcrutinii elogio. Et nos qui ſapere volumus, ad Macrobii *præſcriptum, Vetuſtatem pari cultu adoramus, ſine tamen verborum aut rituum ſu-*

perſtitione, quam Paganis relinquimus. Ab illis quippe ſingulis corporis membris ornamenta propria dicata ſunt & omnibus à capite ad calcem partibus ſua appenſa. Coronæ capiti aſſignatæ, & alia, eaque varia, ex floribus, pretioſiſque gemmis crinibus intertexta ornamenta. Narium annulis præivêre Hebræi, & Aurium ornamenta ad innumeras derivata gentes. Vicinum collum aurum circumdedit, & ex humeris demiſſa ornamenta ad carpos tranſiêre, & ad ultimos ſerpſêre digitos. Nec venter à Zona liber, nec à vinculis pedes. Infimis ſo-

leis

leis accessit Lunula, ut non minori cultu micuerit extremus articulus, quàm summus apex. Quæ quamvis prima specie non nisi meras redolent superstitiones, his tamen interdum majora involvuntur mysteria. Unde tot Doctiorum scripta cum applausu hæc implevit materia. In coronis Paschalius & Meursius *innumeras papyri insumsêre facies. Tortiles circulos & colli monilia feliciter adumbravit* Schefferus. *Armorum armillas, virias manuum, carpi pericarpia expressit* Th. Bartholinus *Parens. Ad annulos transiit cura* Kirch-

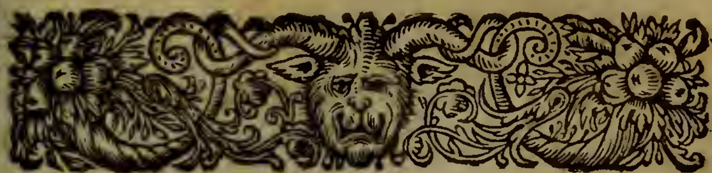
manni, Longi, Kentmanni, Liceti, *& tot calamos unius articuli splendor fatigavit. Ego quod erat relictum, quia nec Antiquarium summum, nec in his sacris me hospitem profiteor,* INAVRES *expolivi, & è tenebris evocatis verum Antiquitatis splendorem & invidendum reddidi cultum. Nec ullos Authorum, è quorum fontibus hæc rectiùs petuntur, præterii, nec rudera marmorum, quæ cum viva certant imagine, inconsulta reliqui. Crinium capreolos & cincinnos, Capitis Tutulos affini addidi materiæ; Annulos Na-*

rium

rium ex Parente *illustravi, &* *Acum crinalem utramque diligentius excussi. Tu, Lector,* Inaures *has in Armarium tuum repone, si videantur inter alia modo memorata mereri Antiquitatis Sacrarium; Et mihi fave, qui, si hæc arriserint, majora posthac spondeo. Vale.*

ELENCHVS CAPITVM.

CAS-



CASPARI BARTHOLINI DE INAVRIBVS VETERVM SYNTAGMA.

CAPVT I.

Inaurium notio & Etymologia varia.

INauris, ornamentum aurium, cujus apud Veteres usus, qui tamen hodieque apud alios non planè abolevit. Denominationem traxit à parte cui ornandæ ut plurimum desti-

nata

nata. Nam cum aliis faciei partibus, ut naso, labiis, fronti, &c. eam appensam legimus vel interpretamur, impropriam illi denominationem attribuimus, utpote cui Latini veteres repugnant. Vera Inaurium notio apud *Isidorum*. Quippe qui earum convenientissimam etymologiam designat Origin. Lib. XIX. cap. 31. Inaures *ab aurium foraminibus nuncupatæ, quibus pretiosa genera lapidum dependuntur. Harum usus in Græcia: puellæ utraque aure, pueri tantum dextra gerebant.* Quibus verbis apprimè ornamenti genus exprimit quo utebantur, dum foratis auribus inserebant tam gemmas, quam id genus alia. Quo alludit *Tertullianus* Lib. de habit. Muliebr. *Graciles aurium cutes Kalendarium expendunt.* Sed idem clarius innuit *Cyprianus* de pudic. & habit. Virginum: *Vt postea*, inquit, *de*

Inauris unde dicta?

de aurium cicatricibus & cavernis, pretiosa grana dependeant. Quare similem secutus *Inaurium* etymologiam, eodem collinit *Iuvenalis* Sat. I. Aurium fenestræ quid?

---- *molles quod in aure fenestræ.*

Et *Tertullianus* de Pallio: *Aurem foratu effœminatus.* Ita ille significasse videtur *inaures*, quæ ex perforatarum aurium cicatricibus & cavernis dependebant, unde & nominis etymon ac origo.

Non uno tamen nomine has *Inaures* indigitatas invenio tam apud Græcos sapientes, & Hebræos veteres, quam Romanæ linguæ & Latii elegantioris scriptores, ut hujus nominis non pauca sint synonyma. Ita de Aurium quodam ornamento loquitur *Isidorus* Origin. L. XVI. cap. 7. quod colore viridi, sed decenti, indeque *Callaica* appellatum describit: *Callaica colore viridis,* Inaurium synonyma. Callaica quid?

sed

sed patens & nimis crassa, nihil jucundius aurium decens, unde & appellata.

Stalag-mium qualis inauris? *Stalagmium* etiam pro *Inauribus* sumptum, cum σταλαγμοῦ sive guttæ figuram haberet baca, quæ in genere hoc *inaurium* pendula erat. Ita enim *Cæcilius* antiquus Poëta apud *Festum*:

> *Ex aure ejus* stalagmium *domi*
> *habeo.*

Eadem *Inaurium* Notio *Plauto* placuit, in Menæchm. Act. III. Scen. 3.

> *Hæc palla & spinther faxo referantur simul.*
> AN. *Amabo, mi Menæchme,* inaureis *da mihi*
> *Faciundas pondo duûm nummûm* stalagmia,
> *Vt te libenter videam, cum ad nos veneris.*
> ME. *Fiat. cedo aurum, ego manupretium dabo.*

Hic

Hic tamen alii pro *ſtalagmia* legunt *ſpatalia.* Et eam lectionem defendit *Parens* Venerandus, Schedio de Armill. §. VII. quia *inaures* præceſſerunt, ideoque aliud ornamentum hoc nomine indigitari.

Plautus caſtigatus.

Inaures etiam alio nomine *Elenchos* appellabant, inprimis eas in quibus proceriores margaritæ ad modum piræ quaſi ex aliquo capite protrahebantur in turbinatam faſtigiatamque piramidem, ut eas deſcribit *Plinius* Natur. Hiſtor. Lib. IX. cap. 35. de Margaritis loquens: *Summa laus coloris eſt exaluminatos vocari, & procerioribus ſua gratia eſt,* Elenchos *appellant faſtigiata longitudine alabaſtrorum figura in pleniorem orbem deſinentes, hos digitis ſuſpendere, ac binos & ternos auribus fœminarum gloria eſt:* Nec alia mente *Iuvenalis* Satyr. VI. eoſdem *elenchos* auribus

Elenchi inaures.

ribus extentis commiſſos dicit:

Nil non permittit mulier ſibi, turpe putat nil,
Cum virides gemmas collo circumdedit, & cum
Auribus extentis magnos commiſit elenchos.

In quæ verba in gloſſ. antiq. vetus *Scholiaſtes*: *Uniones, margaritas oblongas, magnarum gemmarum* elenchos, *quos &* titulatos *appellant*. Apud Magnum *Salmaſium* de modo Vſurar. pag. 670. ἔλεγχος pro *titulo* dicitur, quo quis convictus veluti probatur. Quia autem idem eſſet cum titulo, vel elogio, quo fama alicujus ſive bona, ſive mala traduceretur, ſed præcipue mala, quod στηλογραφίαν Græci vocant, ex eo & pro genere *Inaurium* apud mulieres tranſiit oblongo & rotundo, uti ſunt tituli ſive columellæ, quas Græci στήλας appellant.

Elenchus pro titulo.

lant. Notat itaque *Salmaſius titulos* vel *titulatos* vocatas hujuſmodi *inaures* titulis forma ſimiles, eorumque mentionem in Iure occurrere monet. *Pignorius* tamen erudito de Servis Commentario *tutulatos* mavult, quoniam *Tutulus* Pontificalis cujus imago cernitur in denariis gentis Iuliæ, non admodum diſſimilis *elencho*, fuitque metali figura, ut inquit *Feſtus*. Quod ex ſubjecto ſchemate veterum nummorum melius patebit:

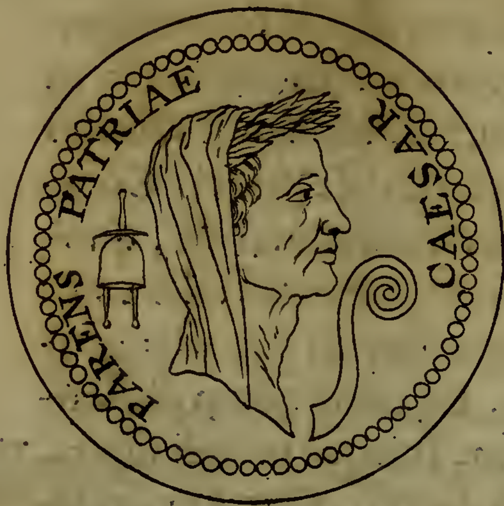
Tituli vel Titulati inaures.

Tituli forma.

Et certe hujus denominationis veſtigia haud obſcura deprehenduntur in Inſcriptione antiqua apud *Gruterum* pag. DLXXIX. n. 5. quæ Romæ extare dicitur in Muſeo Carpenſi:

APONIAE. SVCCESSAE
A. TVTVL. ORNATR.
C. BATONIVS. EPIGONVS
ATRIENSIS

Etiam


PARENS PATRIAE
CAESAR


LEPIDVS · IMP · P · M ·
CAESAR · IMP · PON

Etiam *Tutuli* vocabantur capilli, quos matres familias Romanæ convolutos in capite gestabant, ut *Varro* Lib. VI. de L.L. Exstruebant enim in altitudinem multis gradibus & spiris cumulatam comam, quod *Tertullianus* Lib. de Pall. *Comam struere* dixit Idemq; indicat Iuv. Tutuli pro capillis. Comam struere quid?

- Tot adhuc compagibus altum
Ædificat caput.

Non ineleganter *Lucianus* ἐπανάστασιν τειχῶν vocat. Eandemque capillorum struem satis exprimit *Lucanus*:

Turritaque gerens frontem matrona coronâ.

Apprimè *Papinius suggestum comæ memorat*: Suggestus comæ.

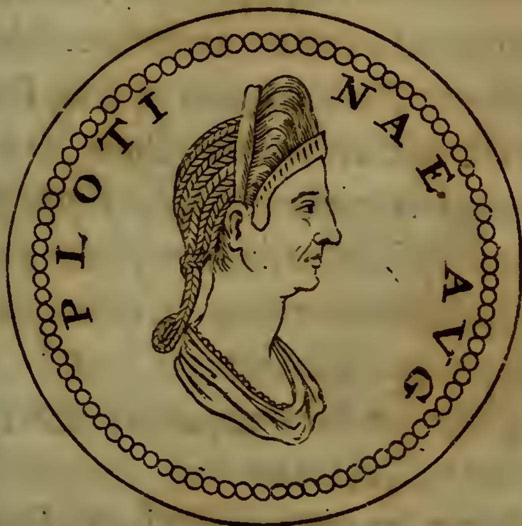
- Celsos procul aspice frontis honores
Suggestumque comæ.

Spiras alii vocabant, unde *spirosus capillus Apuleio* Lib. II: *Hieronimus ad* Marcellam: *quæ* Spirosus capillus unde?

capillis alienis verticem ſtruunt. Quare concinnè admodum *Tertullian.* de cultu fœminarum: *Fruſtra laboratis ornatæ videri, fruſtra peritiſſimos quoſque structores capillaturæ adhibetis.*

Imo eò uſque ſutilium atque textilium capillamentorum enormitates proceſſêre, ut *nunc in galeri modum quaſi vaginam capitis & operculum verticis, nunc in cervicem retro, ſuggeſtum capillum* dixerit *Tertullianus.* Et tale quid etiam confirmant veteres nummi, in quibus mulierum Auguſtarum imagines obſervamus. In rei illuſtrationem adferam ex multis duos nummos, ~~FAV~~- PLOTINÆ unum. alterum SABINÆ.

Atque ut monuimus hujuſmodi capillorum cumulationes *Tutuli* dicti, teſte *Varrone:* Tutulati *dicti hi qui in ſacris, in capitibus habere ſolent, ut metam, id tutu-*


PLOTINAE AVG


SABINA AVGVSTA HADRIANI AVG.P.P.

tutulus appellabatur ab eo quod matres familias crines convolutos ad verticem capitis, quos habent uti velatos, dicunt tutulos. Non dissentit *Tertullianus* qui de Pallio: *Tunc certissime supra omnes exuvias angusta vestis, superque omnes apices ac tutulos sacer suggestus deducit oculos.* Vnde etiam

Tutulatus. *Tutulatus. Ennius:*

Libaque fictores, argeos & tu-
tulatos.

Inauris apud Hebræos unde. Non minus diversam *Inaurium* Etymologiam apud veteres Ebræos deprehendo. Inaures, הַלְּחָשִׁים *Mercerus* deducit à לַחַשׁ, quod significat *mussitationem*, quod auris ornamentum sit, cujus est audire mussitationem & incantationem. Quare alii etiam putarunt significatum fuisse hoc *inaurium nomine*: oratoriam artem ad demulcendas aures adhiberi, vel fœminas non tantum ornasse verum etiam his præmunivisse

nivisse aures adversus incantato-
rum præstigias. Quid de his &
vero hujus etymo statuendum sit,
meretur audiri *Merceres*, qui ita:
Esai. III. vers. 19. הַלְּחָשִׁים *inau-* „
res. *R. Abraham* in comment. „
scribit fuisse scripturas in auro & „
argento per modum לְחִישָׁה in- „
cantationis [aut orationis occul- „
tæ]. Et quia versus sequens men- „
tionem facit expressam de Inau- „
ribus ubi dicitur, Et annulos „
וְנִזְמֵי הָאַף & inaures: non vide- „
tur quod significet *Inaures*, ut „
exponit *R. Dav.* in Comment. „
dicens quod sint ornamenta quæ „
mulieres suspendunt in auribus „
suis: cui adstipulari videtur „
Targhum Jonathan, qui vertit „
וְחַלִּישְׁתָא *&* *inaures.* Vel dicen- „
dum quod נִזְמֵי הָאַף non sunt *in-* „
aures neque etiam נְזָמִים, nisi „
absolutè ponatur, sed quando ad- „
ditur הָאַף *nasi*, aut, narium, si- „
gnificat ornamenta *narium.* unde „

 Hieron. „

„ Hieron. vertit, *& gemmas in* „ *fronte pendentes* : quæ videlicet „ usque ad nares descendebant. Præterea monet *Mercerus* quod נֶזֶם, *inauris*, quidam recentiorum per literarum metathesin revocent ad זָנָה: quasi sit monile, quod palam in fronte auribus vel naribus prostat ad emerendam gratiam: Cœterum nullo jure illud ab impudico verbo deduci, cum sanctissimis etiam fœminis in ornamentum honestum cesserit.

Inauris impudica significatio vindicata.

Inauri quasi rotula.

A rotunditate etiam, quasi rotulam vel sphærulam referat, עָגִיל, *inauris* dicta, veluti teres quoddam ornamentum, ut Numerorum XXXI. 50. Et apud *R. Dav.* in Lib. Radicum notante *Mercero*. Sic & apud *Pollucem* βοτρύδια pro *inaure*. Aurium vero fuisse ornamentum, liquet ex Ezech. cap. XVI. vers. 12: *Et ornavi te ornamento & dedi inau-*

rem

rem super os tuum, & circulos auribus tuis & coronam decoris in capite tuo. Ex circulis autem istis auri perforatæ insertis margaritæ dependebant. *Hieronymus* tamen Numer. xxxi. 50. sed repugnante ipso textus sensu, *dextralia* vertit: Plura de his vide *Joh. Rhod.* Dissert. de Acia & *Parentem* de Morbis Biblicis cap. de Annulis Narium, quod ea propter huic Syntagmati velut purpuræ præclaram laciniam in fine adjicio.

Hieronymi error.

Eadem denominatione quâ à Latinis *Inauris*, à Græcis Ἐνώτη dicta, vel promiscue etiam Ἐνώτιον, unde ἐνώτιοις *Hesych.* ex *Sophoclis* Captivis, quod exponit ἐνωτίοις. Significat autem eadem originatione, quâ Latinorum, quasi ornamentum quoddam quod auribus perforatis inserebatur. *Pollux* Lib.II. cap.4. §.17. Ἐνώτια, κόσμος ἐν τοῖς ὠσὶν ὁ καὶ

Ἐνώτη vel Ἐνώτιον promiscuè.

Quid significet?

ἐλλόβια, καὶ ἑλικτῆρες. Et ab eodem Lib. V. cap. 16. in mundo muliebri inter *inaures* ἐνῶτα recensentur. Dictas autem ab auribus clarissimè innuit *Eustathius* pag. 976. λοβοὶ δὲ τὰ τοῦ ὠτὸς ἄκρα, ἔνθα ἐνείρεται τὸ ἐνώτιον. διὸ καὶ ἐλλόβια λέγονται ἀπὸ τοῦ λοβοῦ, ὡς ἀπὸ τοῦ ὠτὸς ἐνώτια. Et apud *Svidam*, ἐνωτίοις ἐκ μαργάρων κεκοσμημένοις δωρεῖται αὐτόν. Imo usitatissimum apud Græcos per ἐνώτιον *inaurem* exprimere, ut passim legimus. *Athæneus* Lib. VIII. Deipnos. ex Agide:

Ενώτιον pro inauri.

Θεσμὸν ὃν ἢ ζώνην ἢ ἐνώτιον ἢ τι
τοιοῦτον
Σύσσημον.

Fascia vel cinctu, vel inaure, vel
hujusmodi re quapiam
Signum dato nobis.

Hæc autem ἐνῶτα ex auribus fœminarum dependisse adeoque idem, quod *Inauris* Latinorum, orna-

ornamentum significasse, nemo clarior *Æliano* evincit, qui Lib. I. Var. Hist. cap. 18. de antiquis mulieribus: Ἐκ δὲ τῶν ὤτων αὐταῖς ἐνώτια μακρὰ ἐπεκρέματο. *Ex auribus longas inaures dependentes habebant.*

Cœterum quemadmodum apud Latinos *Inauris* modo per *stalagmium* modo per *elenchos* significata, ita etiam Græcis hoc aurium ornamentum non per solum ἐνώτιον dictum, sed varia hujus apud Græcos synomyma atque denominationes vel à gentibus diversis vel à forma variante recenset *Jul. Pollux* Onomast. Lib. V. cap. 16. ubi de nominibus mundi muliebris agit: περὶ δὲ τοῖς ὠσίν· ἕρματα, διόπας, ἐλλόβια, ἐνώτια, ἕλικας, ἑλικτῆρας, σίτλας κατὰ τοὺς δωριεάς, κατὰ δὲ τοὺς αἰολέας, ἀρπίαλα. ἐκαλεῖτο δὲ παρὰ τοῖς κωμῳδοῖς, καὶ ἐγλασείδια, καὶ στρβύλια, καὶ βοτρύδια, καὶ βλάστα, καὶ καρυα-

Inauris apud Græcos Synonyma.

ῥυαλίδες, καὶ ὑποκάμπια, καὶ κενοζυρίδες, καὶ ἔντροφον, καὶ τρίπους. δῆλον ὡς ἀπὸ τῶν σχημάτων, θεμένων αὐτῶν τοῖς ἐνωτίοις τὰς προσηγορίας: ὥσπερ καὶ ὅμηρος τρίγληνα ἕμματα ὠνόμασεν, ὡς τριῶν εἴδωλα κορῶν ἔχοντα. Multæ itaque ſive à Gentibus ſive à forma *inaurium* ortæ apud Græcos nominis differentiæ, de quibus nos ſigillatim paucis.

Ἀμφωτὶς inauris, quid proprie?

Et ut ἐνώτη & ἐνώτιον, quæ apud veteres abſque differentia notavimus reperiri, mittamus, Ἀμφωτὶς in vulgatis Lexicis exponitur etiam *Inauris*, aurium ornamentum, cujus tamen ſignificationis exemplum deſiderat *Henr. Stephanus*. Significat enim tegmen auris vel munimentum, quod habent athletæ circa aures, ut teſtis eſt *Pauſanias*, referente *Euſtathio* pag. 1324.

Præterea quoniam λόβος pars erat τοῦ ὠτὸς ἐλλόβια λέγονται ἀπὸ τοῦ λοβοῦ, ὡς ἀπὸ τοῦ ὠτὸς ἐνώτια, ut *Euſtathius*

thius pag. 976. Solebant enim ex ima auriculæ parte ſuſpendere annulos & gemmas ornatus cauſſa, atque ideo ἐλλόβιον dicta *inauris* illa vel ornamentum, quod inſerebatur τοῖς λοβοῖς τῶν ὤτων. *Heſychius*: ἐλλόβια, ἐνώτια. Meminit ejus *Lucianus* in Lexiph. ubi Chereæ τοῦ χρυσοτέκτονος hæc verba: λειρόν [ubi potius ληρόν] τινα ἔκρυπτεν καὶ ἐλλόβια καὶ πέδας τῇ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ. Apud Pollucem etiam ſuperius in mundo muliebri pro *inaure*, ἐλλόβια habemus. Cæterum interdum ita confundebantur ἐλλόβια & ἐνώτια, ut pro iiſdem *inauribus* modo hoc, modo illud promiſcuè dictum ſit. Quod notandum ex *Svida*, apud quem modo ἐνώτια dicuntur quæ ante ἐλλόβια, ubi Trajanus ad Augari filium ita: Μέμφομαί σοι ὅτι μὴ πρόσθεν ἧκες παρ' ἐμὲ συστρατεύσων. καὶ ἐπὶ τῷδε ἂν ἡδέως τῶν ἐλλοβίων τούτων τὸ ἔλεγόν σου ἀποσπάσαιμι.

ἐλλόβιον unde?

ἐλλόβιον & ἐνώτιον idem.

σταμι· ἐφαψάμενος ἅμα τοῦ ὠτὸς τοῦ ἑτέρου, τῷ δὲ ἦν ἄμφω τὰ ὦτα τετρημένα, καὶ ἐξ' ἀμφοῖν χρυσᾶ ἐνώτια ἐξηρτημένα. i. e. *De te conqueror, quod ad me non ante veneris, mecum militaturus, & propterea alterum horum ornamentorum ex aure pendentium tibi libenter avellerem, simul attrectans alteram aurem. Illi vero ambæ aures erant perforatæ & ex ambabus inaures dependebant.*

ἑλικτὴρ pro inaure & armilla. Etiam Ἑλικτὴρ per *inaures* interpretari posse *Polluci* crediderim, cui supra in mundo muliebri ἑλικτῆρες sunt ἐνώτια, κόσμος ἐν τοῖς ὠσίν. Quamvis repugnet *Budæus*, qui ex *Schol.* aliquo ἑλικτὴρ de *Armilla* interpretatur: ἑλικτῆρας ἔνιοι καλοῦσι ψέλλια ἢ κόσμον τῆς χειρός.

Ἕρμα inauris. Sic & ἕρμα pro *inaure* apud Græcos usitatum. Nam præterquam quod *Jul. Pollux* meminerit inter ea quæ περὶ τοῖς ὠσίν, occur-

occurrit etiam apud *Homerum* Odyſſ. Σ. v. 298.

Ἕρματα δ' Εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεγκαν. i. e.

Inaures autem Eurydamanti duo ſervi portaverunt.

Cœterum auribus appropriatum hoc fuiſſe, quoniam ornatus cauſa iis perforatis innectebatur, clarius patet apud *Homerum* Iliad. ξ. v. 182. ubi inter ornatus Junonis quibus Jovem decipere conatur:

Ζώσατο δὲ ζώνην ἑκατὸν θυσάνοις ἀραρυῖαν,
Ἐν δ' ἄρα ἕρματα ἧκεν ἐϋτρήτοισι λοβοῖσι.

Cinxit autem cingulum centum fimbriis concinnatum:
Ac ſane inaures appoſuit bene perforatis auriculis.

Vbi *Euſtathius* veram vocabuli etymologiam depromens, exponit τὰ τοῖς ὠτίοις ἐνειρόμενα κόσμια.

Ἕλικες inaures,

Ad *inaures* Ἕλικας etiam referri persuademur à *Polluce*, qui loco superiori, inter plurimas inaurium apud Græcos denominationum varietates ἕλικας ponit. Reperio etiam apud *Homerum* Iliad. Σ. v. 401.

Πόρπας τε, γναμπτάς θ' ἕλικάς τε καὶ ὅρμους.

vel armillæ: vel Torques.

Sed ad varios sensus trahunt interpretes, ἕλικας per *armillas* explicat *Spondanus*, *Torques* vertit *Camerarius*, quod tamen superfluum esset, quia sequitur statim ὅρμους, quod torques vel monile denotare nemo dubitat. Nos ἕλικας per *inaures* haud improprie exponemus, cum à nostra parte habeamus veterum non paucos. Non inficiamur tamen & armillas significare posse, cum id svadeat *Hesychius*, qui sub ἕλικες non solas *inaures* comprehendit, sed & armillas & annulos, ita ille: Ἕλικες, ἢ ἐγώ-

ἐνώτια, ἢ ψέλια, ἢ δακτύλιοι, ἢ ἑλίγματα.

Inter *inaures* recte recenset *Pollux* στροβύλια, quæ prætercam, quia de iis infra. Στροβύλια.

Βοτρύδια etiam huic ordini inserit memoratus *Pollux* loco toties allegato, ut hoc etiam nomine *inaures* apud Græcos vocitatas constet, video etiam βότρυν inter alia ad hujus cultus apparatum pertinentia memorari ab *Aristophane* Θεσμοφοριαζούσαις. Βοτρύδια. Βότρυς quid?

> Διόπας, διάλιθον, πλάστραγαλάκιον, βότρυν,
> Χλιδῶνα, περόνας, ἀμφιδέας, ὅρμους, πέδας.

Optimè *Hesychius*: Βοτρύδια, ἐνωτίων εἶδος, οἱ δὲ βότρυς θεσμοφοριάζουσιν.

Σχολαρίκιον pro *inaure* apud *Svidam* in Etymologico: Ἐλλόβια, τὰ ἐνώτια, ὃ ἐστι χολαρίκια. Σχολαρίκιον pro inaure.

Pa-

Pariterque in Lexico *Cyrilli*: ἐνῶτα, σχολαρίκια. Idemque consentit *Moschopulus* in Gloss. *Meurs.* Ἐνῶτα. κόσμος γυναικεῖος. ἤγουν τὰ κοινῶς σχολαρίκια. Atque de his clarissimè apud eundem *Meursium* in Glossis ita *Constanstantinus* de Administr. Imp. Προσέθηκεν εἰς τὰς τεσσαράκοντα λίτρας καὶ σχολαρίκια ζυγὴν μίαν, ἐκτιμηθεῖσαν λίτρας ἐννέα. Et mox: ἀνελάβετο τὰς τεσσαράκοντα λίτρας, καὶ τὴν ζυγὴν τὰ σχολαρίκια. Pro σχολαρίκια nonnulli etiam σκουλλαρίκια, ut *Achmes* in Introd. in Astrol. in Gloss. Meurs. δηλοῖ πάλιν κοκκία δερμέα, καὶ ἐγκόσμια, δακτυλίδια, βραχιάλια, σκουλλαρίκια, καὶ τὰ ὅμοια. Aliter adhuc in Turcogræcia *Crusii* est: σκουλλαρίγια.

Vel σκουλλαρίκιον.

Pro *inauri* sumitur τρίπος apud *Pollucem* Lib. v. cap. 16. Nec dubium à figura huic aurium ornamento impositam denomina-

Τρίπος pro inauri quare?

minationem esse, quemadmodum & ἕρματα τρίγληνα apud *Homerum* de quibus mox. Notat hoc *Cæl. Rhodiginus* Antiqu. Lection. Lib. VIII. cap. 15. cum tamen non diffiteatur alia etiam esse hujus verbi significata: ut *Lactantio* Grammatt. *Tripos* est species lauri tribus radicibus, Apollini consecrata propter triplicem vim divinationis. Tripodem etiam mensam dici, apud *Athæneum* videre est Lib. II. Deipnosoph. Præcipue vero mensa Apollinis corio serpentis Pythonis tecta Tripos vocitatur.

Ultimo loco inter plurimas *Inaurium* notiones addit *Pollux*, nomina illis à forma indita, adducens *Homerum*, qui τρίγληνα ἕρματα ὀνόμασεν, ὡς τριῶν εἴδωλα κορῶν ἔχοντα, *tanquam trium pupillarum formam habentia.* Occurrit autem locus ille Homericus

Ἕρματα τρίγληνα unde à

cus

cus Iliad. ξ. ubi insuper ea auribus dicata egregie elucescit:

> Ἐν δ᾽ ἄρα ἕρματα ἧκεν ἐϋτρήτοισι λοβοῖσι,
> Τρίγληνα, μορόεντα.

Idem etiam repetit & indigitat *Homerus* Iliad. Σ. v. 295.

> Ἕρματα δ᾽ ἐυρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν
> Τρίγληνα, μορόεντα.

Ubi scholiorum brevium auctor exponit: τρίκορακόσμια, τελόφθαλμα, τρίκοκκα. Ita ut τρίγληνα ἕρματα sint *inaures* triplicis pupillæ figuram habentes. Ita enim apud *Dioscoridem* Lib. I. c. 176. genus mespili quoddam dicitur τρίκοκκον, quod tria intus habeat ossicula veluti grana. Inde tracta quoque similitudine, notante *Henr. Stephano*, apud *Athenæum* Lib. VIII. ἡ ἑκάτη dicitur τρίγληνος, quæ aliàs τρίμορφος à Græcis atque à Latinis Poë-

Τρίκοκκα.

Hecates quare Triformis?

Poëtis Triformis dicitur, uti post *Horat. Triformem Hecaten* dixt *Seneca.* Ego arbitror Græcos per τρίγληνα idem dixisse, quod Latini *Tribaccam.* Ita enim apud *Petronium* Arbitr. leg. ex emend. *Lotichii* & *Hadr. Iunii*, qui pro *tibi baca*, restituunt: *Tribaca*: Petronius emendatus.

Quo magarita cara, Tribaca, *Indica?*
An ut matrona ornata phaleris pelagiis,
Tollat pedes.

Significat hic margaritam quæ tribus bacis unionibusve inauri insertis constabat: quippe binos ternosque elenchos aurea bractea conjunctos auribus suspensos alibi notamus. Tribaca quid?

CAPVT. II.

Inaurium forma, varietas compages & pretium. Ubi & de Acu crinali.

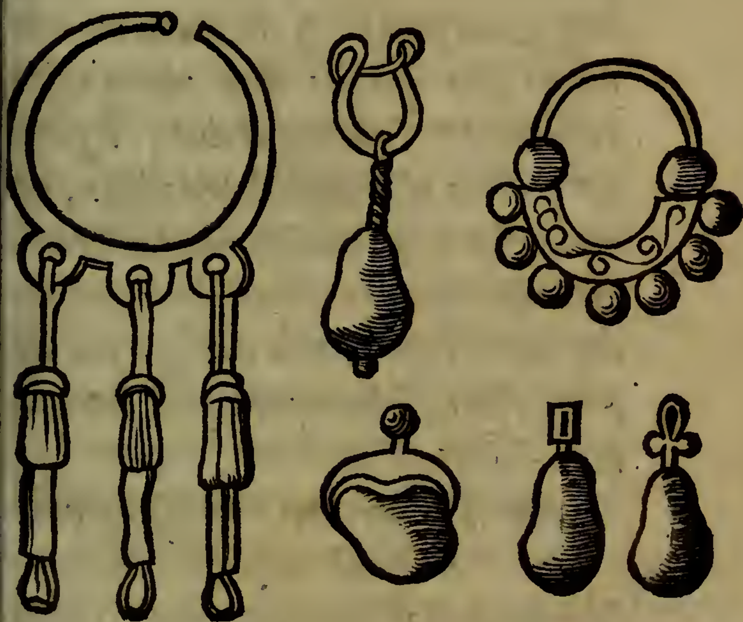
DE variis *Inaurium* tum formis tum differentiis earumque varietate partim egimus cap. I. partim exponemus capite ſequente, cum earundem materia multiplex occurret. *Iulius Pollux* in Onomaſtico pro diverſitate gentium atque varietate figurarum plurimas *Inaurium* differentias exhibet. Ita *inaures* quæ trium pupillarum formas habebant, ἕρματα τρίγληνα dicta ſunt, quemadmodum *Tribacæ* Latinis. Eadem etiam notione à forma deſumptâ τρίπος pro *inaure* apud *Pollucem*.

Inaurium differentiæ à forma.

Guttæ ſive σαλαγμοῦ figuram habentes inaures eapropter *Stalagmia* dictæ. De his omnibus nos

nos capite præcedente plenius egimus, nec aliud jam addituri.

Tantum cultus hujus inſtrumenta dabimus & ex *Laur. Pignorii* de Servis commentario varias *Inaurium* formas, quæ olim exſtabant Romæ apud Lælium Paſchalinum.



Vbi videtur *inauris* ærea gemmis tribus vitreis oblongis dependentibus ornata. Viſitur & *ſta-*

ſtalagmium è rudi ametyſto. *Inaures* præterea, altera ex auro tota, altera diſtincta margaritis, & quidem ad figuram noſtrarum recentium proxime accedens. Bini inſuper *elenchi*. Erat autem elenchus, lapillus ex genere margaritarum, quæ ex *inauribus* dependebant. *Paul.* de aur. & arg. leg. Lib. XXXII. §. 8. *Item cum inaures, in quibus duæ margaritæ, elenchi & ſmaragdi duo, legaſſet & poſtea elenchos detraxiſſet, & quæreretur an nihilominus detractis elenchis inaures deberentur, reſpondit deberi quamvis margaritæ detractæ ſint.* Ideoque apud *Iuvenalem.* Satyr. VI.

Elenchus ex inauribus dependebat.

Auribus extentis magnos commiſit elenchos.

Vetus *Schol.* interpretatur, uniones margaritas oblongas, magnarum gemmarum *elenchos*, quos & titulatos appellant. Noſque eos ſupra expoſuimus. In Libr. de

le Vasculis apud *Bayfium* colligi videtur ex *Plinio elenchos* & cylindros in eo differre, quod *elenchi* sint fastigiatæ longitudinis, cylindri vero proceritatis æqualiter orbiculatæ. De iis autem *Plinius* Nat. Histor. Lib. IX. cap. 35. ubi de margaritis loquitur: *Summa laus coloris est*, inquit, *exaluminatos vocari, & procerioribus sua gratia est.* Elenchos *appellant fastigiata longitudine, alabastrorum figura in pleniorem orbem desinentes. Hos digitis suspendere, & binos ac ternos auribus fœminarum gloria est.* Et mox: *Siquidem cum id fecere Crotalia appellant, seu sono quoque gaudeant, & collisu ipso margaritarum.* Hic alabastri formam *elenchis* tributam videmus, quam etiam talem, ex eodem *Plinio* alibi probat *Fortunat. Schackius Myrothec. I. cap. 47. qualem hic exhibemus.*

Elenchi & cylindri quomodo differant.

Elenchi forma.

Plinius



Plinius enim de roſa Lib. XXI. cap. 4. agit, & roſeos corymbos his verbis deſcribit: *Germinat omnis* [roſa] *primo incluſa granato cortice, quo mox intumeſcente, & in virides alabaſtros faſtigiatos paulatim rubeſcens dehiſcit.* Vbi *Schackius* contendit *Plinium* roſeos corymbos non aliqua illorum ſimilitudine ad alabaſtritem lapidem, virides alabaſtros dixiſſe,

Roſei corymbi quare alabaſtri dicti.

ſe, ſed proportione earundem ad alabaſtrina vaſa & formam alabaſtri unguentarii. Pro qua alabaſtri forma ſtare etiam credit I*uvenalem* Satyr. VI. nuper citatum.

Apud Nonium *Marcellum* cap. VI. corruptus occurrit locus: *Ante auris modo ex ſobolibus parvuli intorti dimittebantur, ſed cincinni &c.* Quem qui corrigunt, ſuſpicionem nobis injiciunt, inaurium hic fieri mentionem ſed minuti generis, dum ita reponunt: *Ante inauris nodo crobyli parvuli dimittebantur ex cincinnis.* Vide *Scalig.* in Catalect. & *Palm.* I. Spicil. Erant autem cincinni capitis crines contorti & criſpati. Quare *Tertullianus* de cultu Fœminarum: Quid crinibus veſtris quieſcere non licet, modo ſubſtrictis, modo relaxatis: modo ſuſcitatis modo eliſis? Aliæ geſtiunt in *cincinnis*

Non. Marcellus caſtigatus.

Cincinni quid?

C coër-

coërcere, aliæ ut vagi & volucres elabantur non bona simplicitate. Dicti sunt & *cirri.* *Varro* Cato vel de liber. educandis; apud *Nonium*: *Ambraciæ primum puerilem capillum demptum, item cirros ad Apollinis ponere solent.* Iidem *cincinni* intorti, *Capreoli* dicuntur apud *Festum.* Quare *comam in gradus formare* dicitur apud *Sveton.* in Neron. cap. 41. Et *comam in gradus frangere* apud Quintil. Lib. 1. cap. 6. & *Senecam* Controv. 1. Muliebrem cultum imitatus Caligula his cincinnis atque anulis comam concinnasse dicitur. Meminit horum Cicero in Pisonem: *Erant illi compti capilli & madentes cincinnorum fimbriæ.* Et tale cincinnatum & bene compositum capillitium exhibet nobis Gemmæ delineatio apud *Tomasinum* Lib. de Donariis ex Musæo Cl. Equitis Fr. Gualdi ubi pri-

Cirri.

Capreoli quid?

Capillus cincinnatus.

privatum Matronarum votum cernitur hoc cultu.



Cœterum ne talis crinium compago laxius flueret & cincinni capillorum ſparſi diſſiparentur *acu crinali* inhibebant fœminæ; teſte *Iſidoro* Lib. XIX. Orig. cap. 31. Eundemque uſum acus agnoſcit *Hieronymus* in caput III. Eſaiæ. Et de aurea *acu Martialis* Lib. XIV. Epigramm. **Acus crinalis.**

Tenuia ne madidi violent bombycina crines,

Figat acus sparsas, sustineatque comas.

Ejus usus. Ista itaque acu omnes annuli vel cincinni comarum in capite jam ornató fixi continebantur, ut ordinem servarent. Quod præter dictos haud obscurè innuit *Martialis* Lib. II. Epigr. 66.

Vnus de toto peccaverat orbe comarum
Annulus, inserta non bene fixus acu.

Acus crinalis quare? Dicebaturque ab officio *acus crinalis*.

Prudentius Psychomach.
--- *Crinalis acus*, redimicula, vittæ.

Ad differentiam ejus quæ *comptoria* vel *discriminalis* vocabatur; qua capillos tantum ante frontem dividebant. Sed *acus* crinalis semper ordini cincinnorum inserviebat. *Apuleius* Metam.

tam. Lib. VIII: *Ad hunc modum vaticinata mulier, acu crinali capite deprompta, Thrasylli convulnerat tota lumina.* Ad acum hanc respexisse judico *Claudianum*, de Bello Gildonico v. 137.

-- rescissæ vestes, & spicea passim
Serta jacent, lacera crinales vertice dentes,
Effractum pendebat ebur.

A figura *curvum crinale* nominat *Ovidius* Metamorph. Lib. V. v. 52. Crinale curvum.

Ornabant aurata monilia collum,
Et madidos myrrha curvum crinale capillos.

Et fortasse parum aberit quin affirmare possim hanc eandem *acum* intellexisse *Claudianum*, qui in Prob. & Olyb. Consul. v. 85.

Nam neque cæsariem crinali stringere cultu

Colla nec ornatu patitur mollire retorto.

Acus ex ebore. Crinales acus ex ebore quodammodo agnoſcere videtur *Claudianus* de Laud. Stilic. Lib. II. v. 256.

Cum ſpicis & dente comas illuſtris eburno.

Ex arundine. Ex arundine illas notat *Cæl. Rhodiginus* Lib. XVIII. Lection. Antiquar. cap. 10. Calaucidas, inquit, vocant *harundineas acus* firmandis *cincinnis*, aut velamentis comparatis, quarum vicem implent modo æreæ vel argenteæ aciculæ. At aureas puras & gemmatas *acus* crinales ex Pignorii de Serv. Commentario hic exhibeo.

Quæ leviter à ſummo inflexæ vel ad reponendos vel comendos crines. Nam alium & à priori diverſum uſum *acus* demonſtrat *Claudianus*:

Illi



Illi multiplices crinis ſinuatur in orbes
Idalia diviſus acu.

Scilicet hac *acu*, quæ *diſcriminalis* dicta, mulieres crinem à fronte dividebant, & hoc diſcrimine à virginibus diſtinguebantur. Nam virgines cirratæ erant, mulieres autem crines à fronte diviſos gerebant. Quod ex *Tertulliano* haud obſcure elicitur, qui de velandis virginibus ita: *Simulque ſe mulieres intellexerunt, vertunt capillum, & acu laſciviore comam ſibi inſerunt* [id eſt: acum comæ

Acus diſcriminalis.

Mulierum propria.

comæ inſerunt] *crinibus à fronte diviſis, apertam profeſſæ mulieritatem.* Sed cur nuptarum comam haſtæ cuſpide diſcriminarent, vide *Plutarchum* in Quæſtion. Roman. Nimirum Celibaris haſta gladiatoris dicta eſt quæ in capite mortui ſtetit, quâ olim nova nupta ſiſymbrio prius coronata caput comere frontemque diſcriminare ſolebat, quod inde fortes ſe viros genituram ominaretur, aut quod ſponſi diſciplinæ ſe ſubolitam fateretur. De hac *Ovidius*:

Haſtæ cuſpide Nuptarum comæ diſcriminatæ, quare?

Nec tibi quæ cupidæ matura videbere matri
Comat virgineas haſta recurva comas.

Diſcerniculum quid?

Dicta & *acus* hæc diſcriminalis, *diſcerniculum.* Ita apud *Lucillium* Lib. XXX. Satyr.

Euplocamo digitis, diſcerniculumque capillo.

No-

Nonius interpretatur *acum quæ capillos mulierum ante frontem dividit.* Varro Lib. IV.

Diſcerniculum quo diſcernitur capillus.

Pro *acu* hac etiam *diſcriminale* dictum. Unde *Iſidorus*, *diſcriminalia* capitis mulierum ex eo vocata eſſe tradit, quod caput auro diſcernant. nam diſcriminare dividere dicitur. Itaque per diſcriminalia quæ caput auro diſcernunt, ſolùm intelligitur *acus* diſcriminalis aurea. Atque hæc eadem *Apuleio* etiam *comatoria* dicta eſt: *Acu comatoria malas pungebat.* Vbi perbellè nomini ſuo reſpondere videmus cum revera ſit acuta. Ita & *Ovidius* de *acu crinali*: Diſcrimale pro acu. Acus comatoria. Acuta.

Et rapta brachia pungit acu.

Huic affinis forſan Cnaſon, *acus*, quâ mulieres ſcalpunt caput, apud *Feſtum*. Hac *acu* ſive crinali Cnaſon quid?

sive discriminali, quæ aurea erat vel ad continendos vel distinguendos capillos, vix crediderim usos esse veteres ad torquendos & vibrandos capillos, nam hic proprius usus erat *calamistri*, qui ex ferro. Alii tamen *calamistrum* acum exponunt. Ita *Servius* calamistrum *acum* majorem interpretatur, *quæ calefacta & adhibita intorquet capillos. Nonius* calamistrum exponit *brevem fistulam qua cirri continentur.* Quo respectu *Hesychius*, καλαμίδα, κοσμάριον τι περὶ πλοκάμους, dicit. Sed meo judicio parum convenienter, quia hæc *acum crinalem* præstare supra sufficienter exposuimus. Et ipse *Varro* apertè calamistrum & discerniculum separat qui Lib. IV. de Lingu. Latin. *Calamistros* stylos interpretatur. *quod his calefactis in cinere capillus ornatur. Discerniculum, quo discernitur capillus.*

Calamistri usus.

Nonius, Hesychius, notati.

Calamistrum & discerniculum diversa.

Can-

Candente itaque calamistro crinis crispatus. *Cicero* de Cæsare in Bruto: *Ineptis fortassis gratum fecerit, quo volunt illa calamistris inurere.* Et præter *Sueton.* Iul. Cæs. cap. 56. meminit etiam memoratus *Cicero* de Oratore: *Removebitur omnis insignis ornatus, quasi margaritarum, nec calamistri quidem adhibebuntur.* Ad ultimum, qui anulatam comam gerebant, *calamistrati* dicti. Vt *calamistratus* saltator *Cic.* pro Sextio. Cinædæ *calamistratæ* *Plauto* in Asinaria. Et denique ipsa coma *calamistrata* apud *Ciceronem.* Verum qui de acu crinali vel comatoria plura velit, adeat *Salmas.* in Solinum & *Dempsterum* in Antiqu. *Rosini*, quo Lectorem remittimus. Nos à diverticulo in viam. Calamistrati.

Inaures duas insignes in Numismatis binis, Phæniceis literis, vide apud *Bernard. Aldre-*

tum in Antiquitatibus Hispanicis pag. 179. Quæ & ego à Viro Clarissimo & Celeberrimo Dn. *Daniele Papebrochio* è Societate Iesu, cujus in *Actis Sanctorum* labores æternùm orbis mirabitur, ad communem amicum *Andream Frisium* transmissa publico non invidebo.

Itemque in Pinaco theca instructissima Noviomagensi *Smetii* exstat *inauris* aurea cum granato rudi.

Cœterum ut forma *inaurium* varia, ita nec pondus nec pretium omnibus idem. Pro ratione dignitatis & fortunarum, hæc, ut reliqua ornatus instrumenta, diversa erant. Apud alios in tantum crevêre sive luxus sive dignitatis hæc indicia, ut in iis integra consumpserint Patrimonia, atque locupletis & universæ domus censum auribus gesserint. De iis pulcherrime *Hieronymus*

ad





ad Demetriadem : *Vt taceam,* inquit, *de* inaurium *preciis, candore margaritarum rubri maris profunda testantium, smaragdorum virore, ceauniorum flammis, hyacinthorum pelago, ad quæ ardent & insaniunt studia matronarum. Hæc est illis per singulos dies cura præcipua, implicare auro crinem, suspendere ex auribus Patrimonia.* Pondus indicatur apud *Plautum* in Menæchm. Act. III. Scen. 3.

Inaurium pondus.

---- Inaureis *da mihi*
Faciundas pondo duûm nummûm stalagmia.

Et revera *Inaures* non solum magni ponderis sed & immensi pretii fuisse, luculentum testimonium exhibet apud *Lampridium* Alexand. Severus Imp. cujus uxori quûm quidam legatus obtulisset *magni ponderis* & *inusitatæ mensuræ* uniones duos, vendi

eos

eos jussit: Atque quum precium non invenirent, ne exemplum malum à Regina nasceretur, si eo uteretur quod emi non posset, *Inauribus* Veneris eos dicavit. Præterea *Iudic.* c. VIII. cum ab Ismaëlitis Gideon postulasset ab unoquoque *Inaurem* spoliorum suorum, fuisse dicitur *pondus inaurium aurearum quas postulaverat mille & septingentorum aureorum. Genes.* cap. XXIV. v. 22. legimus pondus *Nezem auri* Rebeccæ à servo Abrahæ oblati fuisse dimidiati sicli. Vbi LXX. vertunt, ἀνὰ δραχμὴν ὁλκῆς, *ponderis drachmæ.* Atque ii ad sensum optimè, judice *Amamâ* Censur. in Vulg. Interpret. Siclus enim communis & profanus, quem laicum vocavit *Pagninus*, erat δίδραχμος, id est, valebat duas drachmas; idque teste *Hesychio*, Δύναται ὁ σίκλος δύο δραχμὰς ἀττικάς. Quod vero *Iose-*

Lxx. Interpretes desensi.

Siclus, quantum?

Iosephus Antiqu. Lib. III. cap. 10. ait, σίκλος δέχεται δραχμὰς τεσσάρας, de sacro intelligendum est, qui profano duplo major erat. De quibus videri pluribus potest *Drusius* ad loca diff. Mosis, & Waserus de nummis Hebræorum. Atque ea distinctio sicli non observata *Augustinum* *Steuchum* eo induxit, ut LXX. Interpretes nullo jure hoc nomine culpaverit, quod siclum per drachmam exposuerint. Vulgata autem versio hoc loco legit: *Postquam biberunt Cameli protulit inaures aureas appendentes duos siclos.* At sive hoc de alterutra sive utraque interpretandum, vix hanc vulgati versionem expedire licet. Conatur tamen *Lyra* hanc litem dirimere, & dictam interpretationem vindicare hunc in modum: In Hebræo habetur, inquit, protulit *inaurem* auream, cujus pondus erat *medietas sicli*, &

August. Steuchi error.

Vulgatus vindicatur.

& probatur per hoc, quod ha- „
betur *Exod.* cap. 38. ubi eadem „
dictio ebraica ponitur pro dimi- „
dio ſiclo. Poteſt tamen dici quod „
in Exodo loquitur de ſiclo ad „
pondus ſanctuarii, & potuit eſſe „
majus pondere uſuali, in tantum „
quod medietas ſicli ſanctuarii va- „
lebat unum ſiclum uſualem. Ta- „
men, ſicut dictum eſt aliàs, in „
talibus ponderibus nihil eſt cer- „
ti, quod valde mutantur ſecun- „
dum diverſas gentes & ſecundum „
eandem gentem diverſis locis & „
partibus. Per hoc verò quod in „
Ebræo dicitur, *inaurem*, in ſin- „
gulari, intelligitur etiam ſibi „
correſpondens, quod non orna- „
batur una auris ſine alia, & quæ- „
libet *inauris* erat æqualis ponde- „
ris. Et ſic ſolvitur diſſonantia, „
quæ videtur eſſe inter tranſlatio-
nem noſtram & literam ebrai-
cam. Hactenus *Lyra.* Cœterum
hæc ejus pro *Vulgato* apologia
aliis

Lyra repræhenſus.

aliis minus arridet, qui contendunt, ſiclum ſacrum tunc temporis necdum exſtitiſſe, utpote cujus origo non altius quam ipſius ſanctuarii arceſſi poteſt; unde ſiclus ſanctuarii etiam ſiclus ad menſuram ſanctuarii proprie dicitur.

Inaurium pretium.

Apud alios *Inaures*, quæ tanti & pene immenſi fuere pretii, vel Regiæ magnificentiæ atque Majeſtatis, vel muliebris luxuriæ atque ſuperbiæ indicia erant. Talis fuit unio, cujus apud *Pancirollum* meminit *Zonaras*, quem Rex Perſarum Peroſa in expeditione adverſus albos Hunnos à dextra aure detractam abjecerat, & poſtea repertum Iuſtinianus centum auri libris redimere à Barbaris voluit. Sic plurimos alios nec contemnendi pretii etiam mulierum luxuriæ ſed potius inſaniæ inſerviiſſe videmus. Serviliæ Catonis Vticenſis ſorori

Iul.

Iul. Cæſar. Margaritam emit ſexagies ſeſtertio, teſte *Suetonio* cap. L: *Sed ante alias dilexit M. Bruti Matrem Serviliam: cui & proximo ſuo conſulatu ſexagies H. S. Margaritam mercatus eſt.* Quam ſummam, ex calculo *Budæi*, centum quinquaginta millium coronatorum facit *Lipſius*; quippe per ſexagies ſeſtertium, intelligenda ſexagies centena ſeſtertia, in ſingula autem ſeſtertia XXV. Coronatos taxandos eſſe. Similis unio Cleopatræ, quæ maxime ſingulare illud & verè unicum naturæ opus auribus geſſiſſe dicitur, cumque ſponſionibus cum Antonio factis eum ex aure detractum ac liquefactum abſorbuiſſet, una cœna dicitur centies ſeſtertium conſumpſiſſe, apud *Plinium* Nat. Hiſt. Lib. IX. cap. 35. Confirmante idem luculenter *Macrobio* Saturn. Lib. III. cap. 17. Pari in-

Vnio Cleopatræ.

ingluvie filium Æsopi, in unica ex aure Metellæ detracta baca, decies centum millia sestertiûm nummûm devorasse dicit *Horatius* Lib. II. Sat. 3. Vnde colligitur etiam tanti unicam illam Metellæ *inaurem* æstimatam. Atque in hac tanta communi insania, quasi quoddam luxus certamen inter omnes erat. De Lolia Paulina, quæ fuit Cai Principis matrona, habemus *Plinium* confitentem Natur. Histor. Lib. IX. c. 35. se eam vidisse smaragdis margaritisque opertam, alterno textu fulgentibus toto capite, crinibus, spiris, *auribus*, collo, manibus digitisque, quæ summam *quadringenties sestertium* colligebat.

Vnio Vitellii. Nec sane exigui momenti *unio* ille quem Vitellius, cum exituro viaticum defuisset, detractum ex *aure* matris solum pignoraverat ad itineris impensas omnes,

omnes, referente *Suetonio* in Ejus Vita cap. VII. Hic tantis ſumptibus unio ſufficiebat, qui antea non niſi inutilem & invidendum ornatum uni dederat auriculæ. Sanè tot immodici ſumptus ideo ſolùm effuſi ut unicà ſplendeat auricula, potuiſſent in uſus verti meliores. Vidit hoc *Zenon Martyr*, qui Serm. de Iuſtit. pulcherrime ita fatur: *O quantarum neces animarum in phaleris pendent ornatæ Matronæ! Ornamentum, cujus unum ſi ſolvas in precium, diſtribuaſque neceſſitatibus ſingulorum, ex eorum reſpiratione cognoſces, quantorum malo ille conſtet ornatus.*

CA-

CAPUT III.

Inaurium Materia.

INaurium varias materias elegêre delicatuli, prout major vel minor luxus animos invaserat. Nec contenti his spoliis superbientes iis luxus instrumentis, quæ facile & sine periculo aut vitæ dispendio acquiri poterant, verum Margaritas & spolia Orientis pro ornamentis aurium habebant. De hac iniquitate conqueritur non uno loco *Plinius*, quod non ament nisi ea quæ summo vitæ discrimine constent, & non appetant nisi eam prædam, quam qui acquirunt ipsi prædæ fiunt. Ità enim dictus *Plinius* Natur. Hist. Lib. IX. cap. 35. *Inter scopulos pars major* [Margaritarum] *invenitur, sed in alto quoque comitantur marinis* *cani-*

Inaures ex Margaritis.

canibus. Nec tamen aures fœminarum arcentur. Idem Præfat. in Lib. XII. *Quo magis & magis,* inquit, *admirari ſubit, ab iis principiis cædi montes in marmora: Vnionem in rubri maris profundo, ſmaragdum in ima tellure quæri. Ad hoc excogitata ſunt aurium vulnera.* Et inter alios hanc luxuriæ materiam maxime damnabant Chriſtiani Zelotes, quod docet apertè D. *Hieronymus*, qui cum alibi tum etiam eleganter de Romanis matronis conqueritur in Vita B. Marcellæ viduæ Romanæ, quod ſoleant pupuriſſo & ceruſſa ora depingere, ſericis nitere veſtibus, ſplendere gemmis, aurum portare cervicibus & *auribus perforatis rubri maris pretioſiſſima grana ſuſpendere.* Totum hunc apparatum luxus magnificum eleganti carmine perſequitur Aur. Prudentius:

Aurium vulnera.

Ac

Ac velut artificis Domini manus imperfectum
Os dederit, quod adhuc res exigat aut hyacinthis
Pingere sculptilibus redimitæ frontis in arce.
Colla vel ignitis sincera incingere sertis,
Baccæ virides in auribus.
Auribus aut gravidis virides suspendere baccis.

Receptissima itaque est hæc *inaurium* materia, & margaritarum auribus suspensarum indicia apud plurimos authores. Paucos adducam ne nimia prolixitate tædium pariam. *Seneca* Hippolyt. Act. II. Sc. 1.

--- Nec vivens lapis
Diducat aures, Indici donum maris.

Et *Horatius* Epodon VIII.

Nec sit marita quæ rotundioribus
Onusta bacis *ambulet.*

Hic

Hic enim optima quævis exemplaria *bacis* leg. pro *baccis*. Nec rationem habent contrariam. *Baccæ* enim propriè sunt lauri, oleæ, myrti, & id genus arborum fructus, ut apud *Ovidium* Metamorph. Lib. x. v. 98. An Baccæ vel Baccæ?

Et bicolor myrtus & baccis cærula ficus.

Ad quarum similitudinem etiam *bacas* vocabant Margaritas. Quæ appellatio pro unionibus vel ex eo *Virgilii* elucescit:

Colloque monile bacatum.

Quamvis non negaverim & *baccas* pro unionibus dixisse alios. Ut *Ovidius* Lib. x. Metamorph. Fab. VIII. v. 264.

Dat digitis gemmas dat longa monilia collo,
Aure leves baccæ, redimicula pectore pendent.
Cuncta decent.

Et *Claudianus* de VI. Honor. Consul.

> *Baccis* onerat candentibus aures.

Lapis pro baca. Interdum solo lapidis nomine *bacæ* istæ Margaritarum, quæ aures occupabant, indigitatæ. Invaluit hic mos loquendi apud plurimos. *Ovidius* Lib. III. Artis Amand.

> *Vos quoque nec caris aures onerate lapillis*
> *Quos legit in viridi decolor Indus aqua.*

Martialis Lib. II. Epigr. 50.

> *Gemma vel è digitis, vel cadit aure lapis.*

Nec aliter *Manilius* Lib. v. de Cassiope:

> *Perque caput ducti lapides, per colla, manusque.*

Sed unus mihi instar omnium *Naso*, qui denominationis hu-

jus

jus luculentus teſtis eſt Lib. I. Art. Amator.

Quid quod mendaci damno mœſtiſſima ploras
Elapſuſque cava fingitur aure lapis.

Commendantur autem *bacæ* ſeu Margaritæ à rotunditate, quare ſupra *Flaccus*: Rotundioribus onuſta *bacis*. Et apud *Plinium* Nat. Hiſtor. Lib. IX. cap. 35. Margaritarum dos omnis in candore, magnitudine, orbe, lævore, pondere conſiſtit. Oblongas autem *elenchos* vocabant, quod *Iuvenalis* Sat. VI. indicat. Bacæ æſtimatio.

Nolo pluribus hæc tractare cum ex unione ſolius Cleopatræ conſtet Margaritas aurium ornamentis dicatas. De Cleopatra *Lucanus* Pharſal. Lib. X. v. 137.

Nec ſceptris contenta ſuis, nec fratre marito,
Plena maris rubri ſpoliis colloque comiſque

Divitias Cleopatra gerit, cultuque laborat.

Historia unionis Cleopatræ.

Fuêre quippe duo maximi uniones per omne ævum, referente *Plinio* Nat. Hist. Lib. ix. cap. 35. utrumque possedit Cleopatra Ægypti Reginarum novissima per manus Orientis Regum sibi traditum. Hæc, cum exquisitis quotidie Antonius saginaretur epulis, superbo simul & procaci fastu lautitiam ejus omnem apparatumque detrectans, quod astrui magnificentiæ possit, respondit, una se cœna centies sestertium absumpturam. Cupiebat discere Antonius, sed fieri posse non arbitrabatur. Ergo sponsionibus factis postero die quo judicium agebatur, magnificam aliàs cœnam ne dies periret, sed quotidianam Antonio apposuit irridenti, computationemque postulanti. At illa corollarium id esse consumpturamque se ea in cœna

cœna taxationem confirmans, ſolamque ſe centies ſeſtertium cœnaturam. Inferri menſam ſecundam juſſit. Ex præcepto miniſtri unum tantum vas appoſuere aceti, cujus vis & aſperitas in tabem Margaritas reſolvit [quas aceti vires etiam præter *Vitruvium* Lib. VIII. cap. 3. ipſe *Plinius* docet Lib. XXIII. cap. I.] Gerebatque auribus tum maxime ſingulare illud & vere unicum naturæ opus. Itaque ſpectante Antonio quidnam eſſet actura, detractum alterum merſit & liquefactum abſorbuit. Injecit alteri manum &c. Hactenus rem latè perſequitur *Plinius*. A quo nihil ferè diverſum ſentit *Macrobius* qui eandem hiſtoriam tradit Saturnal. Lib. III. cap. 17. Aceti vires.

Pretioſam illam Cleopatræ ingluviem imitati alii. De Clodio Æſopi Tragœdi filio *Horatius* Satyr. Lib. II. Sat. 3.

Filius Æsopi detractam ex aure Metellæ,
Scilicet ut decies solidum absorberet, aceto
Diluit insignem baccam.

Vniones pro inauribus.

Ex dictis uniones auribus destinatos patet, & quidem unicum unionem ornamentum totum absolvisse. Conjungebant tamen alii, quasi in quodam luxus certamine, duos, tres, quatuorve, atque ita utraque aure gerebant.

Vniones plures simul juncti.

Vt confitetur *Plinius* Lib. IX. Natur. Histor. cap. 35. ubi de unionibus loquitur: *Hos digitis suspendere, & binos ac ternos auribus fœminarum gloria est.* Sic *Seneca* de Beneficiis Lib. XII. cap. 9. *Video uniones non singulos singulis auribus comparatos; jam enim exercitatæ aures oneri ferendo sunt: junguntur inter se & insuper alii binis superponuntur. Non satis muliebris insania viros sub-*

ſubjecerat, niſi bina ac terna patrimonia auribus pependiſſent. Quare non inconvenienter *Claudianus* de VI. Conſul. Honor. v. 561.

Conſpicuas cum flore genas diademate crinem,
Membraque gemmato trabeæ viridantia cinctu,
Et fortes humeros & certatura Lyæo
Inter Erytræos ſurgentia colla ſmaragdos
Mirari ſine fine nurus.

Et hæc quidem *Inaures* ex Margaritis fuiſſe demonſtrant.

Ex auro factas non uno loco obſervo. *Proverbior.* cap. xxv. v. 12. ex vulgata verſione: *Inauris aurea & Margaritum fulgens, qui arguit ſapientem & aurem obedientem*, ubi נזם זהב וחלי כתם. *Schol.* ἐνώτιον χρύσεον καὶ πίνωσις χρυσῆ: *inauris aurea &* Inaures ex auro.

Pinosis quid? *pinosis aurea.* Quid per *pinosin* hic propriè intelligendum, non dixerim. Si conjecturæ locus sit, dicam inde fluxisse, quia Græcis pineam nucem *strobulus* significat, gestamen ex auro Barbarorum quorundam. Ideo *B. Rhenanus* cum apud *Tertullianum* Lib. de Veland. Virgin. putasset in prima sua editione pro *Crobulos Barbarorum* legi debere *scrobulos*, quod diminutivum est à *scrobe*, aurium nempe foramina per quæ Barbari trajiciebant gemmas & annulos; in altera editione reponit *strobulos*. Et certè στρόβυλος *Iulio Polluci* Lib. I. Onomast. c. 9. n. 17. & Lib. IV. c. 20. Latinè *turbo* redditur à *Rudolph. Gualtero.* Et apud eundem Lib. V. cap. 16. στροβύλια, *inaures*, in mundo muliebri inter ἐνώτια, ἐλλόβια &c. reponuntur, easque *rotulas* interpretantur: Vnde concludi potest

Strobulus.

Tertullianus emendatus.

Inaurium

test *inaures* fuisse formâ rotundâ. Quæ turbinata forma cum pinea nuce convenit & forsan etiam cum *Pinosi* nostra. Nisi melius *Hieron.* pro *Pinosi* vertit *Margaritum fulgens*, aliàs *Margarita fulgens.* LXX. σάρδιον πολυτελές. *Chaldæus Paraphrastes*, *vasa smaragdina.* Præterea *inaures* aureas deprehendimus *Iudic.* VIII. ubi Gideon inquit: Postulabo à vobis postulationem ut detis mihi quisque נזם, *inaurem*, spoliorum suorum: *Inaures autem aureæ erant iis quia Ismaëlitæ erant.* Et postea: *Fuit autem pondus Inaurium aurearum* &c. Sic etiam Iobi cap. XLII. vers. 12. in vulgati versione legitur: Et dederunt ei unusquisque bovem unam, & *inaurem auream* unam. Nobilium puerorum *inaures*, quas ad indicium nobilitatis gestabant, ex auro erant. Confirmat hoc *Apuleius*, qui de

Forma.

Inauris aurea nobilitatis signum.

Dogmat. Platon. *Auri tantum*, inquit, *quantum puer nobilitatis insigne in auricula gestavit.* Aurum enim sumitur pro *Inaure* aurea, uti sæpissime pro armillis aureis aurum tantum in lacertis vel brachiis, positum reperimus. Vt *Tibullus* Lib. I. Eleg. 10.

Armillæ aureæ.

Ista hæc persuadeat facies, auroque lacertos
Vinciat & Tyrio prodeat apta sinu.

Apud *Ovidium* itidem Heroid. Epist. IX:

Non puduit fortes auro cohibere lacertos
Nec solidis gemmas imposuisse toris.

Pro torquibus aureis etiam aurum in collo dictum est *Hieronymo*, qui in Epistol. ad Lætam: *Nec collum auro & margaritis premas, nec caput gemmis oneres.*

Eo-

Gemma pro annulo.

Eodem modo ſola gemma pro annulo apud *Propertium* Lib. III. Eleg. 5.

Ornabat niveas nullave gemma manus.

Inſcriptioni vet. lux.

Argenteas *inaures* reperio apud *Athenæum* Lib. VIII. Deipnoſoph. ἐνώτια ἐχούσας χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. Vnde lux magna Inſcriptioni illi apud *Gruterum* p. MLXVII. ubi MINERVÆ. AVG. dedicatas AVRES. ARGENTEAS. & EX. ARGENT. LIB. II. factas, per *inaures argenteas* nos explicamus.

Inaures æreæ.

Imo, ex ære etiam *inaures* erant. Ita *Laurent. Pignorius* Comment. de Servis inter alia cultus & mundi muliebris inſtrumenta, quæ olim exſtabant Romæ, apud Lælium Paſchalinum, exhibet *Inaurem* æream, gemmis tribus vitreis oblongis

dependentibus ornatam, forſan ex mundo tenuioris alicujus & pauperculæ fœminæ. Quales exacte deſcribit *Ovidius* Metam. Lib. x. v. 115.

--- Parilique ex ære nitebant
Auribus in geminis, circum cava tempora, baccæ.

Quamvis alii, ſed minus propriè legant *parileſque ætate nitebant*, & alii, ſed minus eleganter, *parilique nitore nitebant.*

Inaures Osseæ & ligneæ.

Inaures oſſeas atque ligneas vel pauperioribus quibuſvis vel tantum Orientalibus gentibus uſitatas crediderim. Hoc confirmatur, quod eas viris inter Braſiliæ incolas etiam in labro inferiori ab adoleſcentia perforato uſitatas, è magno *Purchaſi* Itinerario referat *Ioh. Laëtius* Nov. Orb. deſcript. Lib. XII. cap. 16. & 20. Pariterque de lapide ex Damanni mente Nephri-

phritico *Anſelm. Boetius de Boodt* de Gemmis Lib. II. c. 110. Mulieribus neutiquam, quibus magis volupe foratis auribus ligneos globulos ſuſpendiſſe. De his ligneis, imo & oſſeis *Inauribus*, quæ *Nambipaya* à Braſilienſibus vocantur, apertiùs *Georg. Marcgravius* Lib. VIII. cap. 6. de Veſtitu & ornatu Braſilienſium: Auriculas, inquit, perforant in tantum, ut digitum immittere poſſit foramini. Huic immittunt vel os aliquod cercopithecorum & vocant *Nambipaya*: vel lignum aliquod digiti humani magnitudine filis goſſypinis circumvolutum.

Nambipaya quid?

Denique Flores in auribus geſtari ſolitos paucis monet *Ioſeph. Laurentius* Polymath. Lib. II. Diſſertat. XXXVI. & confirmat ex Athenæo Deipnoſoph. Lib. XII: *Molle ſyſimbrium, aut roſa,*

Flores in auribus geſtati.

aut lilium auri insidebat. Quo forsan respiciens *Calphurnius* Eclog. VI:

> ---- *ramosaque tempora molles*
> *Implicuere rosæ.*

Nisi de Coronis, quibus tempora cingebantur, hoc intelligi velimus, de quibus tacere consultius duco, quam vel parum dicere, vel post tot Homeros Iliada scribere. Nam aliàs rosas crinibus implicitas tum passim ex aliis tum ex *Euripide* in Med. constat. Nec solæ rosæ ornatui capillorum adhibitæ, nam præter, laurum, myrtum, hederam, apium, vitem &c. capillis lilia circumdata legimus apud *Ovidium* Metam. Lib. XII. Hyacinthum, à virginibus Spartanis, apud *Theocritum* Idyll. XVIII. Et denique comis anemone implicita apud *Nonnum* Dionysiac. Lib. XI. Sed hæc taceo, quia has

Rosæ crinibus implicitæ.

Varia capillorum ornamenta.

ut

ut & alias Variarum gentium in crinibus vel ornandis, vel variè ponendis, vel nutriendis, vel tondendis, ſuperſtitiones me & alios edocebit, ætate non ingenio minor, frater amantiſſimus *Thomas Bartholinus* Filius, ubi ad lucem publicam maturuerint quæ in hac materia ex omni antiquitate non vulgaria collegit.

CAPVT IV.

Inaurium Faber.

ERant qui in *inauribus* fabricandis ex profeſſo occupabantur. Eoſque in Deorum numero fuiſſe, teſtis mihi eſt *Plinius* Natur. Hiſtor. Lib. XXXIII. cap. 2: *Fabricas*, inquit, *etiam Deûm fibulas & alia muliebris cultus, ſicut Inaures, in primordio factitaſſe ſine mentione annulorum.* Et hanc artem quaſi jure quodam

Vulcanus inaurium Faber.

quodam sibi vindicasse Vulcanum, apud *Homerum* patet Iliad. Σ. ubi Thetidis & Eurynomes in se beneficia jactat & addit:

> Τῇσι παρ' εἰνάετες χάλκευον δαίδαλα πολλὰ,
> Πόρπας τε, γναμπτάς θ' ἕλικας, κάλυκάς τε, καὶ ὅρμους.

Vbi *Spondanus* vertit:

> *Apud istas per novennium fabricavi artificiosa multa*
> *Fibulasque, tortilesque armillas, fistulasque & torques.*

Camerarii lapsus.

Ἕλικας *Camerarius* reddit, *torques*, quanquam apud *Pollucem* auribus hoc ornamenti genus tribuatur. Ipsum Poëtam optime explicat *Hesychius* apud quem: ἕλικες, ἢ ἐνῶτια, ἢ ψέλλια, ἢ δακτύλιοι, *vel inaures, vel armillæ, vel annuli.* Quanquam verba *Homeri* licentius transtulerit *Eoban. Hessus.*

-- *Quas*

--- *Quas apud arte mea fabrilibus armis*
Plurima confeci flabella, monilia, bullas.

Scilicet fabrilibus his operibus non dedignabatur Vulcanus, quamvis Deus, sed claudus, cum clava in Lemno imperium teneret. Monilia, quæ *inauribus* affinia sunt, eum fabricasse author est *Nonnus* Dionysiac. Lib. II.

Moni-lium Faber.

Ἐργατίνην δ' Ἥφαιστον ἐθήμονι κάλλιπε λήμνῳ
Ὄφρα κεν ἀσκήσειε νεοζυγέι σέο νύμφῃ,
Ποικίλον αὐχένιον ὅρμον εὔχροον ἠνοπι κόσμῳ.

Operarium vero Vulcanum consuetæ relinque Lemno,
Vt construat noviter conjunctæ tuæ nymphæ
Varium cervicis monile, benecoloratam splendido ornatu.

Occurrit alius apud Eundem Lib. v. illustris locus, quem, cum alii præteriêre, eò libentius adscribam, quò elegantius fabricam & connexum omnem Torquium demonstrat.

Monilium Fabrica & connexio.

Ποίκιλον ὁρμὸν ἔτευξεν, ὃς ἀστεροφεγγέϊ νώτῳ,
Ὡς ὄφις ἦν, ἑλικῶδες ἔχων δέμας, οἷα γὰρ αὐτὴ
Δίστομος ἀμφίσβαινα μέσῳ μηρύεται ὁλκῷ
Ἰὸν ἀποπτύουσα δι' ἀμφοτέροιο καρήνου,
Ἀμφελελιξομένη μελέων ἑτεροζυγι παλμῷ,
Ες κεφαλὴν δὲ κάρηνον ἐφερπύζουσα συνάπτει,
Λοξὴ καμπύλα νῶτα περωκαίρουσα πορείῃ,
Ὡς ὅγε ποικίλος ὅρμος ἐαγότα νῶτα πιταίνων,
Κάμπτετο κυρτωθεῖσαν ἔχων διδυμάονα δειρήν.

Si

Si in Latium transferas ita ſonant:

Varium monile fecit, quod ſtellis lucente dorſo,
Tanquam ſerpens erat, circulare habens corpus, velut enim ipſa
Duplicis oris amphisbæna medio revolvitur tractu
Aculeum exſpuens ab utroque capite,
Circumvoluta membrorum alterjuga vibratione
Ex capite vero in caput repens complicat
Obliquo incurva dorſa circumſaliens tractu,
Sic hoc varium monile fracta dorſa tendens,
Flectebatur incurvatam habens geminam catenam.

CAPUT V.

Inaures quas corporis partes exornarint.

A Latinis non alii corporis parti appensæ vel tributæ *Inaures*, quam auribus, unde denominatio etiam orta. *Ambrosius* Lib. de Abrah. cap. 9. *Has inaures habebat, quæ non gravarent aures: has virias quæ manum non materiali auro ornarent, sed spirituali actu levarent.* Et vix aliunde suspensa dicuntur pretiosa illa grana, id est, margaritæ vel uniones, qui *inaures* denotabant, quam de aurium cavernis & cicatricibus. Quod, quamvis non approbet in Christianis, refert tamen *Cyprianus* de Habit. Virgin. *An vulnera*, inquit, *inferri auribus Deus voluit, quibus innocens adhuc infantia*

Aurium ornamentum proprium.

tia & mali ſecularis ignara crucietur, ut poſtea de aurium cicatricibus & cavernis precioſa grana dependeant, etſi non ſuo pondere, mercium quantitate. Perbellè hic intelligit *inaures*, per precioſa grana è vulneratarum aurium cicatricibus atque cavernis dependentia. *Plinius*, non in alia parte fœminis majus impendium eſſe margaritis inde dependentibus, dicens, quid exprimit aliud quam inaures, nam eas expreſſè huic parti aſſignat? Ita enim ille Nat. Hiſt. Lib. XI. cap. 37: *Aures homini tantum immobiles. Ab iis Flaccorum cognomina. Nec alia parte fœminis majus impendium margaritis dependentibus.* Vbi cum notem Flaccorum cognomina ab auribus fuiſſe, occurrit Paganorum ſuperſtitio, quam in aliis omnibus corporis partibus vel DIS ſuis dicandis vel pro Diis habendis,

Flaccorum cognomina unde?

dis, ut alibi prolixius referre & justo servare volumini constitutum mihi est, ita hic solum annotabo, quod, præter alia monstrosa portenta, quæ molestè sane in hac re seduli auribus affinxêre, *Cicero* in Epistola ad Q. fratrem, *in auribus omnium gentium ac nationum positam virtutem* dixerit. Teste *Plinio* Natur. Hist. Lib. x. cap. 45. erat in ima aure memoriæ locus, quem tangentes attestabantur. Et erat post aurem æquè dextram Nemesios, quo referebant tacto ore proximum à minimo digitum, veniam sermonis à Diis ibi recondentes. Quare *Maro*:

In auribus gentium virtus.

In aure memoriæ locus.

---- Cynthius aurem
Vellit & admonuit.

Ejusque partis contrectatio benevolentiam, qua parentes liberi prosequebantur, auditus sensu animis inseri monebat, sicut *Clemens*

mens Alexandr. Lib. v. Stromat. Quamobrem olim mos erat ut pueri Patres oſcularentur arreptis utrinque auribus, quod oſculi genus χύτρον *Pollux* vocat Onomaſt. Lib. x. Eòque reſpexit *Poëta*:

Oſculi genus arreptis auribus.

Et fœtus matrona dabit, natuſque Parenti
Oſcula comprenſis auribus eripiet.

Aures etiam pro Deabus Pagani reputabant, eaſque tanquam *Bonas Deas* indigitabant, ut apud *Gruterum* Inſcript. Antiqu. pag. LXXXIX. n. 6. Patavii apud Rhamnuſios in baſi:

Aures pro Deabus Bonis.

A V R I B V S
B. D. D.
P E T R V S I A
P R O B A
M A G I S T R A
G A L G E S T I
H E R M E R O T.

At-

Atque ut ad *inaures* revertar. Ex *Rhodigino* notandum Lib. III. Antiq. Lection. cap. 29. Aurium summam partem πτερύγιον dictam in flagitio deprehensis, ignominiæ causa à veteribus præcisam. Imam vero partem, quam memoriæ dicatam supra retulimus, *lobon* dictam, pro appendendis inauribus perforatam, quæ ideoque ἐλλόβια à Græcis ἀπὸ τῶ λοβῶ dictæ. Quia aurium hanc tenerrimam partem *Inaures* occupabant, eleganter dicit *Tertullianus* de Habitu muliebri: *Graciles aurium cutes Kalendarium expendunt.* Kalendarium autem explicat *Fr. Iunius* per domus universæ censum, qui perscribitur in Kalendario. Et recte quidem. Ferebantur enim Matronæ universæ domus censum auribus gestare, cum nimiâ luxuriâ modum excederent. Ita *Seneca* de Vita Beata c. 17: *Quare*

Aurium quæ pars perforabatur.

Tertullianus explicatus.

Quare uxor tua locupletis domus censum auribus gerit. Et apud Eundem de Benef. Lib. VII. c. 9. integra Patrimonia auribus propensa dicuntur. Cœterum graciles aurium cutes perforatas inde patet, quod in auricula aurum gestare dixerit *Apuleius*, & AVRICLÆ ORNATRIX apud *Gruterum*. Talmuldicis auricula dicitur tenerum auris vel quasi cauda Auris. *Kidduschin* fol. 21. 2. *Quando perforant* [aurem servi] *non perforant nisi in* אלא / *auricula.* *R. Sal.* exponit אַלְיָה / *caudam auris.* Quapropter Romæ inter alias puellas ornatrices alebatur etiam *auriculæ ornatrix*, quod propter Inaures factum nemo non videt. *Gruterus* Inscription. Antiq. pag. DLXXIX. n. I. ex Musæo Carpensi Romæ:

Patrimonia in auribus.

Auricula, cauda auris.

Auriculæ ornatrix.

OSSA
IVLIÆ. LIVIÆ. AVG.
E AV-

A V R I C L Æ
O R N A T R I X

Sic & ibidem alia Inſcriptio, ſexto fere ab Vrbe Roma miliari:

L I V I Æ. N E P E
V R I C I Æ.
O R N A T R I X

Inſcriptio emendata.

Gruterus ita corrigit:

L I V I Æ N E P Æ
A V R I C L Æ
O R N A T R I X.

Vbi tamen *ornatrix* pro *ornatrici* κατ' ἀντίπτωσιν. *Aures* ſive minus ſive magis, *ut eſſe ſolet in his qui majora pondera auribus geſſerunt, perforatas* curandi ratio apud *Celſum* eſt Lib. VII. cap. 8. Nam incommoda cicatriculæ jam acu & filo inductæ abſque negotio ſubmovebant, notante *Io. Rhodio* de Acia, modo foraminula ſatis ampla erant, ſicut in iis qui, referente *Celſo*, inter Afros,

Aures foratæ quomodo curentur.

maxi-

maximeque Pœni, majora pondera auribus gerebant. Quemadmodum etiam in Virginiâ infimam auriculam tribus locis perforatam refert Io. *Laëtius.* Has auris cicatrices in corpore humano, non illos ad usus nato, ægrè, ut Christianus, ferebat *Tertullian.* quare de Cultu Fœm. *Cur non*, inquit, *mores meos habitus pronunciat, ne spiritus per aures ab impudentia vulneretur? Liceat videri pudicam certe impudicam non licet.*

Gerebant ergo *Inaures* sine ullo discrimine vel sexus vel auris, quam exornabant sive alterutram sive utramque. *Isidorus* tamen Lib. XIX. Origin. cap. 31. ita usum dispescit, ut puellis in utraque aure, pueris tantum in dextra tribuerit. Cœterum muliebrem insaniam satis demonstrat *Seneca*, quæ non solum non, alterutrâ aure exornatâ,

Inaures puellæ utraque, pueri sinistra aure gerebant.

verum etiam nec singulis unicum unionem comparasse, contentæ erant, at binos ternosque jungebant. Ita autem *Seneca* de Benefic. Lib. VII. cap. 9: *Video uniones non singulos singulis auribus comparatos: jam enim exercitatæ aures oneri ferendo sunt: junguntur inter se, & insuper alii binis superponuntur.* Nec multum aliter idem auriculis utrinque bina patrimonia tributa dicit, Lib. de Remed. Vtr. Fort. *Duc bene institutam nec maternis inquinatam vitiis. Non cujus auriculis utrinque bina patrimonia dependent. Nunquam margaritæ suffocent, cujus sarcinis domus non sit angusta.* Aptè *Ovidius* de Medicam. Faciei:

Bini uniones juncti.

Vultis odoratos positu variare capillos:
Conspicuam gemmis vultis habere manum:

In-

Induitis collo lapides Oriente petitos:
Et quantos onus est aure tulisse duos.

Ideoque mulieres oneratas potius, quam ornatas aures habere dixit *Seneca* de Conſtant. Sapient. cap. 14. Aurium laminas pertundere dixit *Arnobius* Adv. Deos Gent. Lib. II. cujus in hæc aurium vulnera invectiva verba, ſed elegantia, adſcribam: Anne, inquit, idcirco Deus mulieres fecit, ut divini ponderis & gravitatis oblitæ, gemmas, capillos, margaritas caſtitatis diſpendio compararent, conſpiciendis corporibus faces quærerent, inverterent colla, *laminas pertunderent aurium*, imminuerent frontem limbis, fuligine oculos obumbrarent, nec in formis erubeſcerent maſculorum calamiſtris vibrare cæſariem, cutem Aures oneratæ.

corporis lævigare, incedere poplitibus nudis, omnique alio cultu vigorem virilitatis & exponere & in habitum fœminarum deliciasque mollire? Hactenus *Arnobius*. Itaque quæ de laminis aurium pertusis atque fenestratis cicatricibus demissa resplendebant ornamenta, *Inaurium* nomine vocabant, nec eas ad aliarum partium ornatus denominandos traxêre Latini. *Augustinus* tamen Tom. IV. cap. 115. Quæst. in Genesin, abutitur voce *Inauris*, cum vox propria non esset in promptu, qua ornamentum narium significaret: *Mos*, inquit, *Maurorum est, ut inaures etiam in naribus habeant fœminæ.*

Inauris vocis abusus.

Apud Græcos non aliud denominatum quam κόσμος ἐν τοῖς ὠσὶν, per ἐνώτια, ἐλλόβια, ἕρματα, & id genus alia supra recensita, præter ea quæ de ἕλικες nos ibidem.

dem. Et *Parens* notavit de Armillis §. II. errorem LXX. Interpretum, quàm male cum sacro textu egerint in expositione *Genes.* XXIV. v. 47. Τὰ ἐνῶτια ἐπὶ τὸν βραχίονα ponentes. Nam illa sane non manibus sed auribus appendere *Pollucem* & *Hesychium* monet *Parens.*

Error LXX. Interpretum.

Aliter Hebræi. Apud eos enim נזם, *Nesem*, non semper ornamentum auris solius significabat. Namque sæpe pro ornamento nasi vel frontali, quod fronti alligatum ad nares usque dependebat, usurpatum est. Quo significatu Græcis ἐπιῤῥίνιον est. Eam denominationem annotat *Drusius* ex *Proverb.* XI. v. 22. *Nezem aureum in nare porci*, ubi tamen LXX. & passim alibi ἐνώτιον exponunt. Ita etiam alii, cum vocem satis aptam huic ornamento exprimendo non invenirent, *Monile* interpretati sunt.

ἐπιῤῥίνιον ornamentum nasi.

Et *Esai.* III. v. 21. *Vulg.* vertit, *gemmas in fronte pendentes. Pagn.* & *Cajetan. circulos naris. Symmacho* tamen Interpreti Græco ἐπιῤῥίνιον dicitur ut alibi, ita *Iob.* XLII. V. 11. Et *Ezech.* XVI. V. 12. ubi, Posui *Nezem* super os tuum, solus Symmachus ἐπιῤῥίνιον habet, alii omnes, *Inaurem.* Sed hos, deficiente commodiori vocabulo, non nisi abusive *inaurem* vertentes, excusat *D. Hieron.* qui in dictum locum ita: Verbum Ebraicum נזם, excepto *Symmacho*, qui interpretatus ἐπιῤῥίνιον, omnes *inaurem* transtulerunt: non quod *inaures* ponantur in naribus, quæ ex eo quod de auribus pendeant *inaures* vocantur: sed quod circulus in similitudinem factus *inaurium*, eodem vocabulo nuncupetur, & usque hodie inter cœtera ornamenta mulierum, solent aurei circuli in os ex fronte pendere &

Aurei circuli ex fronte pendentes.

& imminere naribus. Hæc *Hieronymus*. Pari ratione Talmud. Hierosolym. Tract. de Sabbath cap. 6. *Nezem* exponit *aliquod quod ponitur supra nasum*. Referente tamen *Io. Rhodio* Dissert. de Acia, Rabbi *Abrah. Aben Esra* ad *Genes.* xxiv. v.22. existimat tam naribus quam auribus convenire. Sed de his plura à *Parente* peti possunt Comment. de Morbis Biblicis. Nezem quid?

Denique, quod *D. Hieron.* supra memorat adhuc suo tempore inter cætera ornamenta mulierum aureos circulos in os ex fronte pendere & imminere naribus, hoc pluribus comprobat memoratus *Rhodius*. Adducit enim Odoardum Barbosam, qui in regno Narsinga mulierum naso, *inauris* more, unionem vel pyropum perforatum aut cyanum appensum scribit, & narium alteri grandem annulum Vnio naso appensus.

 gem-

gemmis fulgentem in Oriente passim *Petr. de Valle* Itiner. Orient. pag. 751. Quod etiam Viris Brasiliensibus in labro inferiori, ab adolescentia perforato, usitatum, ex *Io. Laët.* Nov. Orb. Descript. Lib. XII. cap. 16. Imo, eodem teste *Rhodio*, vidit Petrus Martyr regi Nagoaræ aliisque Principibus suspensam naso lamellam auream, quæ ad ornatum labia tegebat: Et Aloysius Mustus To. I. similiter in Promontorio Zagro narium interfinium utrique sexui annulo aureo trajectum, qui cibum sumpturis demebatur. Affinis huic est circulus æneus, quem in labio oris habuisse Æthiopum quorundam mulieres refert *Strabo*, qui Geograph. Lib. XVII. per Interpretem *Casaubonum*: *Armant*, inquit, *etiam mulieres quarum pleraque oris labium æneo circulo trajectum habent.*

Circulus æneus in labio.

CA-

CAPUT VI.

Inaures utrique ſexui familiares.

COmmunem tam viris quam fœminis *Inaurium* uſum deprehendo. Nec infrequens tamen interdum apud authores mentio occurrit alterutrius ſexus. De utroque ſexu *Plinius* ita Natur. Hiſtor. Lib. IX. cap. 35: *Sed quota hæc portio eſt reputantibus purpuras, margaritas. Parum ſcilicet fuerat in gulas condi maria, niſi manibus, auribus, capite, toto corpore à fœminis juxta viriſque geſtarentur.* Aliàs inter utrumque ſexum Earundem uſum ita diſtinguit idem *Plinius*, ut Viros præcipue in Oriente eis delectari dicat, nam hanc fœminarum luxuriam ubique terrarum eſſe nemo dubitat. Ita ille Hiſtor.

Inaures utriuſque ſexus.

Natur. Lib. XI. cap. 37: *Aures homini tantum immobiles, ab iis Flaccorum cognomina. Nec alia parte fœminis majus impendium margaritis dependentibus. In Oriente quidem & Viris aurum gestare eo loci decus existimatur.* In Iunioribus ita explicat *Isidorus* Orig. Lib. XIX. cap. 31. ut puellas utraque aure, pueros tantum dextra gessisse velit. Quippe apud hos Nobilitatis, apud illas fœmineæ mollitiei certum hoc erat testimonium. Viris earum usum acceptum fuisse demonstrant exempla Regum, quos eas haud respuisse legimus. Vt Persarum Reges taceam, de Indiæ Rege mihi luculentus testis est *Curtius*, qui ejus cultum & apparatum omnem eleganter describit Lib. IX. cap. I. *Hinc in regnum*, inquit, *Sophitis perventum est. Subito patefacta portâ Rex Indus cum duobus filiis occurrit, mul-*

Virorum in Oriente.

Inaures Regum.

multos inter omnes Barbaros eminens corporis ſpecie. Veſtis erat auro purpuraque diſtincta, quæ etiam crura velabat. Aureis ſoleis inſeruerat gemmas. Lacerti quoque & brachia margaritis ornata erant: Pendebant ex auribus inſignes candore & magnitudine lapilli. A Regibus tranſiit ad alios. Quanquam à Chriſtianis applauſum hac luxuriâ non meruerint ii, qui ſorte propriâ non contenti regia quærebant ornamenta. In eos cum zelo haud exiguo invehitur *Auguſtinus* Tom. II. Epiſt. 73: *Execranda autem*, ait, *ſuperſtitio ligaturarum, in quibus etiam inaures virorum, in ſummis ex una parte auriculis ſuſpenſæ deputantur, non ad placendum hominibus ſed ad ſerviendum Dæmonibus adhibetur. Et mox: Quid autem cum iis agendum ſit ſi ſolvere inaures timent & corpus Chriſti cum ſignis dia-*

Inaures Virorum.

diaboli accipere non timent. Itaque crescente luxu tanto, Viris auri & gemmarum usum interdixit Alexander Severus, de quo testis est *Lampidius*: Gemmarum quod fuit vendidit, & aurum in ærarium contulit, dicens gemmas Viris usui non esse: Matronas autem Regias contentas esse debere uno reticulo, atque *inauribus*, & bacato monili, & corona cum qua sacrificium facerent, & unico pallio auro sparso, & cyclade quæ sex unciis auri plus non haberet. Sed fœminis has delicias concessas videmus, & quamvis Viris prohibebantur *inaures*, nihilominus inter ornamenta Mulieribus licita recensentur ab *Vlpiano*: *Licita ornamenta muliebria enumeret, armillas, inaures* &c. L. 25. ff. de Auro, argent. mund. muliebr. Leg. Et L. 34. ff. de aur. & arg. Leg. *Ornamenta muliebria sunt* qui-

Inaures Matronarum.

Ornamenta Mulierum licita.

quibus mulier ornatur, ut inaures. Apud Romanos ſane hæc aurium inſignia matronis adjudicata legimus apud *Valer. Maximum* Lib. v. cap. 2. Quippe cum Marium Coriolanum patriam oppugnare conantem, admotoque portis urbis ingenti Volſchorum exercitu, funus ac tenebras Romano Imperio minitantem, Veturia mater & Volumnia uxor nefarium opus exſequi non eſſent paſſæ: Tum ita *Val. Maximus*: *In earum honorem Senatus matronarum ordinem benigniſſimis decretis adornavit. Sanxit namque ut fœminis ſemita viri cederent, confeſſus plus ſalutis in ſtola quam in armis fuiſſe, vetuſtiſque aurium inſignibus novum vitæ diſcrimen adjecit. Permiſit quoque his purpurea veſte & aureis uti ſegmentis.*

Aurium inſignia.

C A-

CAPUT VII.

Inaures ob quas causas usurpatæ, Earumque varius apud Varios usus.

LUxuriæ tantum & ornamenti majorisque ostentationis causa usurpatas à quibusdam *Inaures*, pluribus evincunt varia hinc inde tum aliorum allata testimonia tum Patrum querimoniæ, qui has luxuriantium inceptias atro notarunt carbone. Non tamen alium *Inauribus* usum ab antiquis etiam temporibus assignat *Ælianus* Var. Hist. Lib. 1. cap. 18. περὶ τρυφωσῶν γυναικῶν; πῶς δὲ οὐ διέρρεον ὑπὸ τρυφῆς αἱ πολλαὶ τῶν γυναικῶν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς κεφαλῆς στεφάνην ἐπετίθεντο ὑψηλήν, τοὺς δὲ πόδας σανδάλοις ὑπεδοῦντο. ἐκ δὲ τῶν ὤτων αὐταῖς ἐνώτια μακρὰ ἐπεκρέμαντο, &c. καὶ ταῦτα αἱ πάνυ παλαιαί.

Inaures luxuriæ causa.

i. e.

i. e. *Nunquid vero pleræque antiquarum mulierum, luxu diffluxere? quæ corollam ſublimem capiti imponebant, pedes vero ſandaliis induebant, ex auribus longas inaures dependentes habebant. Atque hæc antiquiſſimæ mulieres faciebant.* Nec progreſſu temporis quicquam luxuriæ remiſſum, ſed apud plurimos haud obſcura ejus deprehendo indicia. De Lolia Paulina conquerentem habeo *Plinium* Natur. Hiſtor. Lib. IX. cap. 35: *Lolia Paulina quæ fuit Cai Principis Matrona, nec ſerio quidem aut ſolenni ceremoniarum aliquo apparatu, ſed mediocrium etiam ſponſalium cœna, vidi ſmaragdis margaritiſque opertam, alterno textu fulgentibus toto capite crinibus, ſpiris, auribus, collo, manibus digitiſque.* Vt hujus ſexus ornatui jure tales adſcribantur mollities. Scilicet non immerito, dum hæ delicatulæ mulieres

co-

comuntur, annum numerat *Comicus*, quæ munditiei in tantùm datæ erant, ut hujus curam ſolam demandarent aliis. Inſcriptionibus hoc edocemur. Vt apud *Gruterum* Inſcript. Antiq. p. DLXXX. Labella marmorea ex Muſæo Cardinal. Carpenſis:

A mundo muliebri.

IVLIA. IVCVNDA
AVG. L. SARCINATR
A. MVNDO. MVLIE. BYRA
CANACIANA.

Ita etiam inter alia domus Auguſtæ officia, erant *ab ornamentis*, ut in ara marmorea eſt apud eundem *Gruterum* pag. DLXXVIII. quæ Romæ exſtat in Atrio domus Iulii Porcarii, ad Minervam:

Ab ornamentis.

D. M.
T. FL. AVG. LIB
PARTHENOPÆI
POPPEANI. EVNVCHI
AB. ORNAMENTIS
VIX. ANN. LXXXV. &c.

Quare

Quare etiam inter ornamenta muliebria recenſentur Inaures ab ICtis. *Vlpianus* ff. de Aur. & arg. Leg. Pand. Lib. 34. ubi ex profeſſo agit de veſtimentis & ornatu muliebri: *Ornamenta muliebria ſunt quibus mulier ornatur, veluti inaures, armillæ, viriolæ, annuli, præter ſignatorios, & omnia quæ ad nullam aliam rem parantur quam corporis ornandi cauſa. Quorum in numero etiam hæ ſunt, aurum, gemmæ, lapilli, qui aliam in ſe nullam utilitatem habent.* Et apud *Voſſium* de Vit. Lat. Serm. Lib. II. cap. 13. occurrunt *Inaures* inter ornamenta in Legibus Angliorum & Werinorum, Tit. VI. §. 6. *Mater moriens filio terram, mancipia, pecuniam dimittat: filiæ vero ſpolia colli, id eſt, murænas, muſcas, monilia, inaures, veſtes, armillas, vel quicquid ornamenti proprii videbatur habuiſſe.* Fuiſſe autem

Inaures inter Legata Matrum.

tem inter ornamenta satis testatur *Propheta* sacer apud quem cap. III. v. 17. in mulierum Ierosolymitharum ruina atque luctu, ubi nullus locus erat ornamentis, dicitur Dominus ablaturus in die illa ornamentum calceamentorum & lunulas & torques & monilia & armillas *& inaures.* Quæ omnia deponerentur tanquam tempori tristi minus convenientia, cum Dominus illis funus atque exitium minaretur. Sic etiam inter ornamenta quibus Dominus Ierusalem exornavit recensetur *inauris* apud *Ezech.* Prophetam c. XVII. v. 11. *Et ornavi te ornamento, & dedi armillas in manibus tuis & torquem circa collum tuum. Et dedi inaurem super os tuum & circulos auribus tuis & coronam decoris in capite tuo.* Atque harum *inaurium* quamdiu moderatus usus, inter licita muliebria recensentur ornamenta

Inaures ornamenti causa.

namenta apud *Vlpianum*; At ubi honesti ornamenti limites transgressa est luxuriosa superbientium turba, usus margaritarum nisi certis personis & ætatibus perque certos dies ademptus à Iul. Cæsare, qui huic luxui tam aurium quam reliquarum corporis partium occurrere voluit, margaritarum abusum moderatus apud *Sueton.* c. L. Et strictius apud *Euseb.* in Chronico prohibitum est lecticis margaritisque uti eis quæ neque viros neque liberos haberent & minores essent annis quadraginta. Quoniam his ornamentis, quæ honestè habere licebat, per turpitudinem abuti properabant, tanquam dedecoris nota mollities per *Inaures* Viris objecta est apud Romanos, *Plinio* teste, Lib. XI. c. 37. Et ab iis effœminati dicebantur, ut *Tertull.* Lib. de Pallio: *Aurem quoque foratu effœminatus.* Eleganter *Ovidius* de Art. Am. Lib. III.

Inauris mollitiei signum.

Sed

Sed quia cultus adest, nec nostros
mansit in annos
Rusticitas priscis illa superstes
avis.
Vos quoque non caris aures one-
rate lapillis
Quos legit in viridi decolor In-
dus aqua.

Virginum ornamenta.

Cœterum *inaures* ornamenti summi vicem obtinebant, quippe quibus adveniente proco Mater filiam suam ornat, ut hoc cultu proco blandiatur & ejus gratior sit amplexibus apud *Claudianum* de VI. Honor. Consul.

Ac velut officiis trepidantibus
ora puellæ
Spe propiore thori Mater soller-
tior ornat
Adveniente proco, vestesque &
cingula comit
Sæpe manu, viridique angustat
jaspide pectus,

Sub-

Subſtringitque comam gemmis & colla monili
Circuit & baccis onerat candentibus aures:
Sic oculis placitura tuis, inſignior auctis
Collibus, & nota major ſe Roma videndam
Obtulit.

Sic etiam Iuno ut Iovem decipiat apud *Homerum* Iliad. ξ. ſeipſam ita ornat: Inaures ad gratiam aucupandam.

Ζώσατο δὲ ζώνην ἑκατὸν θυσάνοις ἀραρυῖαν,
Ἐν δ' ἄρα ἕρματα ἧκεν ἐϋτρήτοισι λοβοῖσι,
Τρίγληνα, μορόεντα· χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή. i. e.

Cinxit autem cingulum centum fimbriis concinnatum,
Ac ſane inaures appoſuit bene perforatis auriculis

In-

Instar trium pupillarum factus:
Venustas autem resplendebat
magna.

Ad decipiendos Viros.

Vnde etiam ad decipiendum Virorum oculos *Udithi* ornamentum ita describit sacer Scriptor cap. x: *Quumque sumens sandalia adhibuisset pedibus suis & circumposuisset brachialia & armillas annulosque & inaures ac totum mundum suum, denique venuste se composuisset valde ad decipiendum virorum oculos.* Cæterum pro Iudith hoc in sacro textu additur encomium: Quod ei etiam Dominus contulerit splendorem: quoniam omnis ista compositio non ex libidine, sed ex virtute pendebat: Et ideo Dominus hanc in illam pulchritudinem ampliaverit, ut incomparabili decore omnium oculis appareret. Non propter aliam causam *inauribus* gratiam formæ con-

conciliare meretricium ſignum credebatur. Sic apud *Ovidium* Lib. I. de Art. Amand. Inaures meretricum.

Quid cum mendaci damno mœſtiſſima plorat?
Elapſuſque cava fingitur aure lapis.

Et *Martialis* lautitiam Meretriciam deſcribens Lib. XII. Epigr. 50.

Nunc plorat ſpeculo fallax ancilla relicto,
Gemma vel è digitis vel cadit aure lapis.

Meretricium hoc ornamentum proprium eſſe vult *Seneca*, quippe qui Lib. de Conſtant. Sapient. cap. 14. ſuadet *inaures* non tanti eſſe ut referat ſive iis ornata ſit honeſta matrona, ſive non: *Quid refert*, inquit, *quantum habeat* [mulier] *quot lecticarios quam oneratas aures, quam laxam ſellam.* In ſacris monumentis de

populo suo Dominus apud Prophet. *Oseam* cap. II. v. 13. Visitabo super eam dies Baálim, quibus accendebat incensum & ornabatur *inaure suá* & monili suo, & *ibat post amatores suos.*

Inaures Novæ Nuptæ.

Magnificum hujus ornament apparatum deprehendo non solum in novis Nuptis, cujus re testis luculentus est *Homeru* Hymn. in Vener. de Conjugic Mercurii & Veneris. v. 164.

Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν λεχέων εὐποιήτω
ἐπέβησαν,
Κόσμον μέν οἱ πρῶτον ἀπὸ χροὸ
εἷλε φαεινὸν,
Πόρπας τε, γναμπτάς θ' ἕλικας
κάλυκάς τε καὶ ὅρμους·
Λῦσε δέ οἱ ζώνην. i. e.

Hi autem postquam lectos ben
constructos ascenderunt,
Ornamentum quidem illi pri
mum à corpore abstulit luci
dum,

Fi

Fibulasque flexibiles, inaures, calycasque & monilia:
Solvit autem illius Zonam:

Verum etiam Sponsalitias has fuisse *Inaures* ab eodem *Homero* abunde edocemur Odyss. Σ. v. 298. ubi certatim proci Penelopen donis affecturi, inter alia dona *inaures* etiam adferunt: Inaures sponsalitiæ.

Δῶρα δ' ἄρ', οἰσέμεναι προέσαν κήρυκα ἕκαστος,

Ad portanda dona vero præmiserunt præconem unusquisque.

Et paulo post:

Ἕρματα δ' Εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν,

Inaures vero Eurydamanti duo servi portaverunt.

Et hujus rei elegans testimonium exhibent oracula sacra, *Genes.* XXIV. Servus Abrahami Rebeccæ, futuræ Isaaci conjugi, ab-

 sentis

sentis sponsi nomine *Inaures* injecit: *Et posui inaurem*, inquit, *super faciem ejus; & armillas super manus ejus.* Et paulo ante: *Et factum est cum vidisset* [Laban] *inaurem & armillas in manibus sororis suæ.* Nimirum non damnabatur usus *Inaurium*, quas honesto ornatui sibi vendicabant sponsæ, tanquam huic ordini merito convenientissimas: Contrarium judicium de eis quibus non nisi ad luxuriæ ostentationem superbiebant alii utriusque sexus. Vtrumque usum egregie conciliat *Augustinus* Tom. IV. Quæst. in Genes. Lib. I. cap. CXI. quem in hunc modum locutum accepimus: „Quod Iacob ascensurus Bethel, ubi jussus est aram „facere, dixit domui suæ & omnibus qui cum illo erant, tollite „Deos alienos qui vobiscum sunt „de medio vestri &c. Deinde dicitur & dederunt Iacob Deos

alie-

lienos, qui erant in manibus „
orum, & *inaures*, quæ erant in „
uribus eorum. Quæritur quare „
x *inaures*, quæ si ornamenta „
rant, ad idololatriam non per- „
inebant, nisi quia intelligendum „
st phylacteria fuisse Deorum „
lienorum. Nam Rebeccam à „
ervo Abrahæ *inaures* accepisse „
criptura testatur: quod non „
iceret, si eis *inaures* habere orna- „
nenti gratiâ non liceret. Ergo „
llæ *inaures* quæ cum idolis datæ
unt, ut dictum est, idolorum
hylacteria fuerunt. Hactenus
Augustinus. Vnde haud obscurè
pparet licitas fuisse, quamdiu
ntra honestatis limites contine-
atur modicus earum usus, quæ
liàs, ex monitu *Augustini*, inter
Deos alienos *Genes*. xxxv. repu-
antur. Inter munera novis Nu-
tis ab amicis missa tale aliquod
rnamentum memorat *Claudian.*
le Nupt. Honor. & Mar. v. 165.

Inaures Deorum alienorum phylacteria.

Inaures inter munera Nuptialia.

Certatimque novis ornant connubia donis,
Cingula Cymothoë, rarum Galathea monile,
Et gravibus spatale baccis diadema ferebat
Intextum, rubro quas legerat ipsa profundo.

Sic & Brachiolum. Cui affine est Brachiolum quod novis Nuptis missum meminit *Catullus* in Epithal. Iuliæ & Mallii, Carm. 62.

Mitte Brachiolum teres
Prætextate, puellulæ
Iam cubile adeant Viri,
Io Hymen, Hymenæe Io.

Inaures Natalitiæ. Natali die muneris natalitii loco missitatas fuisse *inaures*, videtur ex *Plauto* colligi posse, qui in Epidic. Act. v. Scen. 1.

Ep. *Nonne meministi me inaurem ad te afferre natali die?*

Lu-

Lunulam atque anellum aureolum in digitum? VI. Memini, mi homo.

Sed lectionem hanc non approbant alii. *Parens* de Armill. §. VII. hanc lectionem ex nullo veterum astrui posse monet, quia *inaures* nusquam natali die muneris loco datæ reperiuntur. *Boxhornius auream* legit, & illum locum sano sensu intelligi posse putat, si *aurea* cum *Lunula* construatur. Inter *me* & auream est lacunula in V. C. unde *Camerarius* suspicatur leg. *minam auream* quæ fuisset instar aurei Lusitanici, cujus precium aureorum decem. *Meursius* pro *aurea* corrigit *armeam*, armi ornamentum diminutivè *armilla* dictum.

Plauti locus examinatus.

Regium ornamentum apud nonnullos *inauris* erat, de quo *Lucifer Callaritanus* de non parcendo in Deum delinquentibus,

Inaures Regiæ.

ad Constantium : *Debemus vereri regni tui diadema, inaurem etiam, & dextrocheria, debemus insignes, quas esse censes vestes tuas, honorare.* Vt alios Reges taceam, qui hoc ornamento insigniri dignabantur, Indiæ Regibus valde familiare fuisse patet apud *Curtium* Lib. IX. qui inter alium Indiæ Reguli cultum: *Pendebant*, inquit, *ex auribus insignes colore & magnitudine gemmæ.*

Inaures Nobilitatis insignia. Inter Nobilitatis puerilis insignia reliqua recensentur *inaures.* De bulla & prætexta nihil dicam, cum ex *Plinio* Nat. Hist. Lib. XXXII. cap. I. abundè constet à Prisco Tarquinio, omnium primo, filium, cum in prætextæ annis occidisset hostem, bullâ aureâ donatum: unde mos bullæ duravit, ut eorum, qui equo meruissent, filii insigne id haberent, cæteri lorum. Quare

Vti & Bulla.

appo-

appoſitè admodum *Iuvenalis* Satyr. v.

> ---- *Etruſcum puero ſi contigit aurum*
>
> *Vel nodus tantum & ſignum de paupere loro.*

De cujus origine plura à *Macrobio* peti poſſunt. Idem de *Inauribus* ex *Cæl. Rhodigino* notandum, qui Lection. Antiqu. Lib. III. cap. 29. aurum in auricula geſtare nobilitatis inſigne fuiſſe indicat. Et ante illum confirmat hoc *Madaurenſis* ille de Philoſoph. Lib. I. ubi de Platone ita: *Multi auditorum ejus utriuſque ſexus in Philoſophia floruerunt. Patrimonium in hortulo, qui Academiæ junctus fuit, & in duobus miniſtris & in patera qua Diis ſupplicat reliquit. Auri tantum quantum puer nobilitatis inſigne in auricula geſtavit.* Quorum etiam paucis meminit *Ioſ.*

Laurentius Polymath. Lib. II. Dissert. III. & XXVII.

Inaures servorum.

Contrarium usum apud servos obtinebant, ubi servitutis notam indigitabant, quippe cum auris perforata perpetuæ servitutis signum esset. Hoc ex Historia sacra notissimum. *Sulpit. Severus* Lib. I. cap. 31. *Hebræus puer pecunia emptus sex annis serviet, post hæc liber erit, sponte autem permanenti in servitute auris forabitur.* Quod inter edicta Dei ad Mosen fuit, ut apparet ex *Exodi* cap. XXI. ubi si servo Dominus uxorem dederat, finito sexennio manumittebatur quidem, sed uxor ejus, & ex ea nati liberi erant Domini: quod si amore captus uxoris & liberorum suorum, nolebat à Domino discedere, afferebat eum Dominus Diis, id est, judicibus: Eique ad postem applicato, subulâ aurem perforabat, ut ei perpetuo

Subulâ auris perforata.

petuo serviret. Eandemque legem repetitam invenimus *Deut.* xv. v. 15. *Sin autem dixerit* [servus manumissus] *nolo egredi: eò quod diligat te & domum tuam & bene sibi apud te esse sentiat: Assumas subulam & perforabis aurem ejus in janua domus tuæ & serviet tibi usque ad æternum.* Vnde etiam *Psalmographus: aures perforasti mihi.* Illum ritum Deum ad libertatis studium ingenerandum præcepisse, *Cajetani* est conjectura, ut si non servitutem, saltem ignominiam publicam horrerent. *Theodoretus* hoc sortis argumento perpetuam sub Domino obedientiam significari putat. Hinc magna lux *Petronio*, apud quem *pertusæ aures Arabibus* tribuuntur, scilicet quia servi apud Romanos erant. Imo & Pœni cum *annulatis auribus* eandem ob causam inducuntur apud *Plautum* Pœnul. Act. v. Scen. 2.

Quare Inaures servitutis.

 Eo-

Eodem respectu Barbari male audiebant apud Romanos, quippe qui eos ob servitutis stigma aversabantur. *Lucillius*:

> *Nequam est, aurum aures cujus vehementius ambit.*

Servilis conditionis nota.

Aures has pertusas atque perforatas libertate postea donati non tam sedulo occultare poterant, quin fortè nota illa servilis conditionis præteritæ appareret ex fissuris aurium vel fenestris, ut loqui amat *Iuvenalis* Satyr. I. v. 104.

> ---- *quamvis*
> *Natus ad Euphratem, molles quod in aure fenestræ*
> *Arguerint, licet ipse negem.*

Ad quod Vet. *Schol. Arguit homines, qui cum propter libidinem libertatem meruissent, & in libertinorum corpus & tribus relati essent, pertusis auribus signa libertinorum celare non poterant.*

Alius

Alius adhuc, sed sanctior, usus *Inaurium* in Sacris. *Exodi* xxxv. v. 22. ubi præcepto Sabbatho, inter primitias & donaria alia populus etiam offerebat *inaures: Obtulerunt mente promptissima atque devotâ primitias Domino ad faciendum opus tabernaculi testimonii. Quicquid ad cultum & vestes sanctas necessarium erat. Viri cum mulieribus præbuerunt armillas & inaures, annulos & dextralia: omne vas aureum in donaria Domini separatum est.* Pari religione *inaures* ad expiationem contulerunt. *Num.* xxxi. v. 50. *Offerimus oblationem Iehovæ, quisque quod nactus est, instrumentum aureum, periscelidem, aut armillam, annulum, inaurem & cingulum pendulum, ad faciendam expiationem pro animis nostris coram Iehova.*

Inaures in sacris.

Inaures ad expiationem.

CAPUT VIII.

Inaures quibus gentibus fuerint in usu.

Inaures plurimarum gentium.

INcrebuit hic luxus passim apud plurimas gentes. Certe apud plerasque inaurium usum receptum accepimus. Scilicet latius evagabantur hæc luxuriæ vitia & quasi contagio quodam ad vicinas serpsit gentes hæc pestis, quæ omnium animos, veluti tabes, invaserat, ut alios luxuriâ se priores non paterentur male sani, & solis his superbiæ instrumentis nobiles, quanquam in his nobilitatem veram nequicquam quæsierint: Nam probitas ipsa recte Carbunculus dicitur. At propter innatam hanc utrique sexui luxuriam non immerito vapulant ab iis, qui, cum Christo nomen dedissent, hanc luxuriæ notam ægrè

ægrè intuebantur. Ita *Zenon* Martyr Serm. 2. de Avaritia: *Ancilla Christi falſum idolum reſpuis? mihi crede in te colis, cujus ornatum, cujus imaginem non deponis. Ad Eccleſiam Dei opere vario totum inaurata corpus, execrabili metallo procedis onuſta, ubique delicata, deque ipſo vultus rigore in oratione non flecteris: non manus tendis, tumidum monilibus pectus proſternere dedignaris. Sane cervicem curvas non religione ſed pondere.* Quem locum optimè illuſtrat icon, in omnibus talis qualis hic deſcribitur, apud *Fortunatum Schackium* Myrothec. II. cap. 77. pag. 765. Quam dicit ſe delineaſſe, juxta Coloſſæam quæ in hortis Pontificiis ad Quirinalem habetur, & eam eſſe fortaſſe Fabiæ Agoniæ Paulinæ; quamvis dubito an potius barbaræ cujuſdam icona dicam. Certe verba *Zenonis* eleganter exprimit, dum

dum cervicem curvare videtur pondere peculiaris cujuſdam generis vel torquium vel *inaurium*, quæ à capite, ſed obſcuro initio, demittuntur in pectus. Vt cuivis patebit ex ſubjecta icone.



Cæterum, ut ad *Zenonis* verba revertar, tot ſeculorum decurſu confirmatum malum altiores

res egerat radices, quam ut modica oratione debellaretur. Nullam fere antiquis temporibus gentem reputare licet, quæ luxuriosum *inaurium* respuit usum. De Romanis notior res ulteriori non indiget demonstratione, apud quos ideo peculiariter huic ornatui inserviebat AVRICVLÆ ORNATRIX, ut alibi ex *Gruteri* Inscript. probamus. Apud *Plinium* Nat. Hist. Lib. IX. cap. 35. Lolia Paulina smaragdis margaritisque operta dicitur, alterno textu fulgentibus toto capite crinibus, spiris, *auribus*, collo, manibus, digitisque. Nec soli Romani aurium ornamentis superbiebant, de Græcis testis est *Isidorus*, qui Origin. Lib. XIX. cap. 31. earum usum in Græcia tradit. Et hoc nobilitatis insigne Athenis fuisse, docet *Apuleius* Lib. I. de Dogm. Platon. Cujus rei originem lucu-

Inaures apud Romanos.

Inaurium usus in Græcia.

Vnde fluxit.

culen-

culenter tradit *Dio* Orat. 32. Quippe quum Athenienſibus reſpondiſſet Apollo, ſi vellent bonos viros in civitate provenire, ut optimum quod eſſet puerorum auribus insererent: Illi autem auriculæ perforatæ aurum inſeruerunt, Dei reſponſo non intellecto. Hoc enim puellas magis decere & Lydorum aut Phrygum pueros, monet memoratus *Dio*. Vlterius crevit hic uſus. Refert *Plinius* Lib. xi. cap. 37. aurum in auribus geſtare Viris in Oriente decus exiſtimari. De Perſis cum plurimos teſtes habeam, nihil opus eſt pluribus verbis commemorare. *Auguſtinus* Tom. iv. cap. 115. *Perſæ*, inquit, *mulierum more inaures habent, quod hic inhoneſtum & illicitum eſt*. De unione quem Rex Perſarum Perozes in expeditione adverſus albos Hunnos è dextra aure detractum abjecit; *Zo-*

Inaures Perſarum.

Zonaras Lib. III. Annal. apud *Zalmuth.* Et idem de Eodem fatetur *Procopius* Lib. I. de bell. Perſ. *Margarita*, inquit, *candore & magnitudine eximia & precioſa ex aure dextra pendebat.* Apud Parthos hunc uſum *Inaurium* aſſeverat *Tertullianus*, quanquam non probet, de Cultu Fœminar. cap. 10. Eaſdem Aſiaticis & Orientalibus pleriſque tribuit Chares apud *Athenæum* Deipn. Lib. III. *Ex unionibus fiunt Inaures, monilia & armillæ brachiorum, pedum ornamenta, apud Medos, Perſas, & Aſiaticos omnes pluris æſtimata, quam quæ ex auro conficiuntur.* De Medis non dubitamus, cum evidens inſuper locus ſit apud *Agathiam* de Bello Gothico Lib. III. qui ita per interpretem *Chriſtoph. Perſonam*: *Non enim ſcuta duntaxat, thoraceſque & pharetras eorum, qui ceciderunt, quidam geſtabant,*

Inaures apud Parthos.

Inaures Medorum.

ſed

sed aureos etiam circa collum torques; & ex auribus pendentia ornamenta, ac ejusmodi cætera effœminatorum varia & supervacanea opera, quibus Medorum Primores præcipue decorantur, ut spectatiores cæteris sint & à vulgaribus aliis noscitentur. Erant plurimi tali luxuriæ vinculo confœderati, ut ad Mauros hic *inaurium* usus transierit, monente *Augustino* Tom. IV. Quæst. in Genes. cap. 115. Quare apud Romanos, cum *Cicero* in auribus omnium gentium positam virtutem voluerit, earundem perforatio quasi Barbariæ exprobratio fuit. Sic apud *Xenophontem* ἀναβάσεως γ. narrat quidam se vidisse aures Apollonidis quæ ambæ essent, instar Lydorum perforatæ; unde apud eosdem usum *inaurium* haud obscurè deprehendimus. De Babyloniis idem *Iuvenalis* Sat. I. v. 104.

Apud Mauros inaurium usus.

Apud Lydos,

Babylonios,

Na-

Natus ad Euphratem, molles
quod in aure fenestræ
Arguerint.

Afris autem usitatissimum id fuisse luculenter Ciceronis scommma ostendit apud *Macrobium* Saturn. Lib. VII. cap. 3. *Octavius, qui natu nobilis videbatur, Ciceroni recitanti ait, Non audio quæ dicis; ille respondit, certe solebas bene foratas habere aures. Hoc eò dictum est quod Octavius Lybiæ oriundus erat.* Macrino Imperatori aurium alteram fuisse perforatam, Maurorum ritu, à quibus erat oriundus, refert *Dion. Cassius* Lib. LXXXVIII. Eandem aurium notam habuisse Arabas, clarus testis est *Petronius* in Satyrico: *Itaque tanquam servi Æthiopes & præsto tibi erimus, sine tormentorum injuria hilares, & permutato colore imponemus inimicis. Quin tu, inquit Giton, & circumcide nos* *ut*

Afros.

Inaurium usus apud Arabas.

ut Iudæi videamur: & pertunde aures, ut imitemur Arabes, & increta facies ut suos Gallia cives putet. Quem locum ita transcripsisse videtur *Isidorus Hispalensis*: *Nonnullæ etiam gentes, non solum moribus, sed & vestibus aliqua sibi propria vindicant, circumcidunt Iudæi præputia, pertundunt aures Arabes, Mauros habet tetra nox corporum, Gallos candida cutis.* Nec id apud solos Arabas servi patiebantur, sed idem de Pœnis assentiri arbitror *Comicum*, nam Pœnul. Act. v. Sc. 2. Milphio servus Pœnos conspiciens:

Apud Pœnos.

Viden homines sarcinatos consequi
Atque ut opinor digitos in manibus non habent.
AG. *Qui jam?* MIL. *Quia incedunt annulatis auribus.*
Adibo ad hosce atque compellabo Punice.

No-

Notum est hos & Arabas cum Libybus Romæ inter servitia habitos & Barbaros appellatos; unde forsan apud *Tertullianum* Lib. de Veland. Virg. *Crobyli Barbarorum.* Vbi *Rhenanus* in prima editione putavit legi debere, *scrobuli*, aurium foramina, per quæ Barbari trajiciunt gemmas & annulos, quia diminutiva vox est à *scrobe*; in altera autem editione reponit *strobulos*, quod Græcis pineam nucem significat, gestamen ex auro Barbarorum. Idemque apud eundem *Tertullianum* Lib. de Fœm. Cult. pro, *Scrupulosa Deus auribus vulnera intulit*, maluit legere *scrobulosa*. Sed *scrobulos* illos à *Rhenano* Barbaris assignatos, non nisi commentitios vocat, adeoque eam emendationem deridet, *Hadr. Iunius* Animadv. Lib. II. cap. I. & antiquam lectionem defendit: *crobylos Barbarorum*, quia authori-

Tertullianus emendatus.

Scrobuli.

Rhenani lapsus.

Croby-lus quid? thoribus plurimis crobylus est crinium plexus in acumen desinens; de quo *Thucydides* Libr. I. & *Lucianus* in Navigio. *Inaures* nec à Turcis exulabant. *Ioh. Bapt. Montalbanus* in republ. Turcar. de ordinibus Monachorum seu religiosorum apud Turcas, refert quod plurimi Iuvenes, robusti, divites, Aphricam, Ægyptum, Arabiam, Persiam, Turciam omnem alieno sumptu sub prætextu religionis pervagentur, & inter alia vestimentorum genera, *inaures* argenteas, vel æreas vel ex alio quovis metallo habeant. Quin & ad Chinenses, qui parci aliàs alienæ luxuriæ imitatores proprio se modulo metiuntur, penetravit hic usus. Et quamvis annulos respuant, ornamenta tamen aurium admittunt, sicut testis est *Nic. Trigautius* in Republ. Chinensi.

Inaures apud Turcas.

Apud Chinenses.

Longè antiquiorem usum inaurium

aurium repeto ex ſacris monumentis apud Iſraëlitas olim, *Exod.* XXXII. v. 2. *Dixitque ad eos Aaron, tollite inaures aureas de uxorum filiorumque & filiarum veſtrarum auribus, & afferte ad me. Fecitque populus quæ juſſerat deferens inaures ad Aaron. Quas cum accepiſſet, formavit opere fuſorio & fecit eis vitulum conflatilem, dixeruntque, Hi ſunt Dii tui Iſraël.* Idem nos edocent vindiciæ divinæ quæ refractario populo imminent apud *Eſaiam* cap. III. v. 16. ubi inter alia ornamenta filiarum Iſraël *inaures* etiam ablaturus eſt Dominus. Iſmaëlitas *inaures* geſtare ſolitos deprehendo ex eis, quas Gedeoni dederunt atque conceſſerunt, ſed uſui ipſis omnibus pernicioſo, *Judic.* cap. VIII. v. 24. ubi additur: *Inaures autem aureæ erant iis, quia Iſmaëlitæ erant.* Optime hic *Druſius* per Iſmaëli-

Inaures apud Iſraëlitas.

Inaures apud Madianitas. tas Madianitas intelligit, cum nomine strictius accepto sic vocarentur, erant quippe omnes Madianitæ etiam Ismaëlitæ, at non è contrario. Ismaëlitæ iidem qui Madianitæ. Quod optime illustrat Historia Iosephi *Genes.* xxxvii. v. 28. ubi qui eum emerunt à fratribus modo Ismaëlitæ vocantur, modo etiam Madianitarum nomine indigitantur: *Acquieverunt fratres sermonibus illius & prætereuntibus Madianitis negotiatoribus, extrahentes eum de cisterna, vendiderunt eum Ismaëlitis.* Qui Madianitæ ex filiis erant Ketura, quam eandem esse putat *R. David* cum Hagar, Hagareni, qui? unde Hagareni, qui & Ismaëlitæ & Arabes.

Vltimæ etiam, non Thule, sed Indiæ eadem sors. Quippe *inaurium* usum apud Indos tradit Inaures Indorum. *Curtius* Lib. viii. cap. 9: *Lapilli*, inquit, *ex auribus pendent; brachia quoque & lacertos auro*

colunt

colunt, quibus inter populares aut nobilitas aut opes eminent. Idem confirmat Lib. IX. cap. I. de Indiæ Regulo, ubi ſingula Indicæ luxuriæ prodigioſa inſtrumenta perſequitur, & addit *ex auribus pendere inſignes candore & magnitudine lapillos.* Nec tractu temporis hic mos exolevit, ſed hodieque obſervare eſt, quem ex oculatis teſtibus referam. *Guilielm. Piſo* de Med. Braſil. Lib. I. de viris pariter ac fœminis aſſeverat, quod lapillos viliſſimos & longiſſimos perforatis à prima infantia auriculis, tum labiis inferioribus & maxillis inſerant. Suffragatur etiam *Georg. Marcgravius* Lib. VIII. de Region. & indig. Braſilienſ. cap. 6. ſed aliam notat *inaurium* harum materiam, priori non minus ridiculam. Rem illuſtrabit icon Indorum, quam in India expreſſam à Dn. *Ioan. Braine* Amſtelodamenſi harum

rerum indagatore indefesso habeo.

Inaurium usus apud Matronas Danicas.

Dum in externis moror, incidi in rem domesticam. Ne quicquam in India quæram, quod olim etiam in Patriæ moribus situm reperio. Nimirum apud Danos veteres, honestum ornamentum non denegatum est Matronis, quæ tamen illo non tanquam luxuriæ documento superbiebant, sed potius veluti signum matronalis munditiei, sed honestæ, reputabant. Testis est Patriæ historiæ conditor & vindex optimus *Saxo Grammaticus* Histor. Danic. Lib. x. ubi matronæ Danicæ Suenonem Regem ornamentis his à captivitate Sclavica liberant: *Sueno virili defectus auxilio, fœmineum expertus est. Nam cum exhaustis regni opibus, ne aurum quidem redemptioni ejus suppetere videretur, tanta ei matronarum humanitas affuit,*



affuit, ut detractis aurium insignibus, cæteroque cultu certatim digestam pondere summam explerent, plus commodi in salute Principis, quam ornamentorum suorum specie reponentes. Quis eas non miretur, quæ eis artibus salutem Regis quæsierant, quibus abutuntur aliæ, divitias atque superbiam bono honestoque potiora habentes, dum fas atque nefas exiguo fine libidinum discernunt, & omnia licita & non licita juxta æstimant, dummodo luxu diffluant. Has ego mollitie fluentes secus ac Matronas Danicas, nimium felices malo suo dixerim.

CAPUT IX.

Inaures Brutorum Animalium.

HÆc ſuperbiæ inſtrumenta non ſibi ſoli retinebat prodiga illa luxurioſorum turba, ſed Brutis etiam communicabat quæ ſua erant, ut ſecum pari paſſu ambularent. Factum hoc vel in iis quæ Diis conſecrata ſunt ad majorem ſive oſtentationem ſive venerationem; vel in aliis, quæ peculiari & ſane ridiculo amore proſequebantur his affectibus male ſanis irretiti. De Elephantis hoc legimus, ſed DIS conſecrandis. Dignum ſuggerit locum *Philoſtratus* de Elephanto Alexandri Soli dicato. Ita enim ille Lib. II. de Vita Apollon. c. 6. per interpretem *Zenobium Acciolum*: Eſſe autem illi torques Inaures Elephanti ſoli dicati.

aureos circa dentes, seu cornua libeat appellare, & in torquibus literas græcas insculptas hæc verba referre: *Alexander Iovis filius Ajacem Soli*, hoc enim Ajacis nomen ipse Elephanto imposuit. Pro *torquibus* in Græco legitur, ἕλικες, quod de *inauribus* intelligendum censeo, cum præter alios consentiat *Pollux* Onom. Lib. v. cap. 16. Περὶ δὲ τοῖς ὠσὶν, ἕρματα, δίοπας, ἐλλόβια, ἐνώτια, ἕλικας, &c. Meæ etiam sententiæ faventem habeo *Scefferum*, qui Comm. de Torqu. hoc de circulis in auribus exponendum potius putat, quia apud memoratum *Philostratum* additur περὶ τοῖς ὀδοῦσιν, nec enim illud περὶ, nisi de circulo qui cornu sive dentem ambit intelligitur. Cervi eodem gaudebant in ornamentis aurium privilegio. De illo qui Nymphis sacer habebatur testis luculentus est *Ovidius* Meta-

Cervorum Inaures.

morph.

morph. Lib. x. Fab. III. verſ. 109:

Namque ſacer Nymphis Carthæa tenentibus arva
Ingens cervus erat: lateque patentibus altas
Ipſe ſuo capiti præbebat cornibus umbras:
Cornua fulgebant auro: demiſſaque in armos
Pendebant tereti gemmata monilia collo:
Bulla ſuper frontem parvis argentea loris
Vincta movebatur: parileſque ex ære nitebant
Auribus è geminis, circum cava tempora baccæ.

Vt Sylvarum Nymphis, ita Dianæ, quæ Nemorenſis & Venatrix audiebat, merito Cervos ſacratos legimus, quibus ad cultus majorem devotionem *inaurium* additum ſignaculum. De Dio-

Cervi Dianæ ſacrati cum Inauribus.

Diomede *Author* Mirabil. auscultationum: *In Peucetinis ajunt templum esse Dianæ, in quo locatum est celebre illud æreum sertum* [χαλκῆν ἕλικα author ipse vocat, quod à Polluce recte auribus tribuitur] *inscriptione hac insignitum: Diomedes Dianæ. Id narrant ab eo collo Cervino appositum accrevisse, atque deinceps hoc pacto inventum ab Agatocle Siculorum rege in Iovis templum locatum.* Vbi ipsas *inaures* Diis sacratas & in Eorundem templis suspensas patet. Pertinent ad Brutorum *inaures* Torques, quos Alexandrum cervis indidisse refert *Plinius* Hist. Nat. Lib. VIII. c. 32. De quibus videatur *Schefferus* de Torquibus. Cœterum inaurium notam addidere Brutis ut in iis quæ Diis consecrata erant, hoc gnorismate præcaveretur, ne quis rei sacræ violatæ reus foret, quamvis inscius, in prophanis autem,

Inauribus quare Bruta ornata.

autem, ut hoc ſigno recognoſci & jure repeti poſſent, quæ præ feritate nimia aufugiſſent, ut demonſtrat *Grotius* Lib. II. de Iur. Bell. c. 8. §. 3.

Boum etiam auriculas fibula vel circulo ſignatas tradit *Columella* Lib. VI. c. I. quicquid ex melioribus libris de *ſubula* referant alii, parum ad ejus verba, quæ ita ſe habent: *Æneâ fibulâ pars auriculæ latiſſima circumſcribitur, ita ut manente ſanguine tanquam O literæ ductus appareat orbiculus.* Haud obſcurè idem innuit *Vegetius* de Veterin. Lib. III. cap. 11: *Ad acum vel acutum cuprinum pars auriculæ, quæ lata eſt, quaſi circulo ſignatur.* Boum auriculæ circulo ſignatæ.

Nec quadrupedes ſoli hæc aurium ſive ſignacula ſive ornamenta ſibi vendicare poterant, ſed idem de piſcibus obſervo, qui in delitiis habebantur. Refert *Plinius* Natur. Hiſt. Lib. IX. Inaures Piſcium.

Inaures Murænæ.

cap. 55. de Antonia Drusi, quæ Murenæ, quam diligebat, *inaures* addidit, cujus propter famam nonnulli Baulos videre concupiverunt. De Muræna Crassi, quam mortuam flevit & sepelivit, idem notat *Dalechampius* ad *Plin.* Lib. XXXII. cap. 2. In Labrondæi Iovis fonte pisces *Inauribus* ornatos testis est *Ælianus* Hist. Anim. Lib. XII. c. 30: *Sunt & pisces in templo Iovis Labrondæi, ubi fons nitidus, monilibus & aureis inauribus ornati.* Hoc genus piscium anguillas fuisse constat ex *Plinio*, qui Nat. Hist. Lib. XXXII. cap. 2. Anguillarum meminit, quas in Labrodii Iovis fonte *inaures* gerere refert: *E manu*, inquit, *vescuntur pisces in pluribus quidem Cæsaris villis: sed quos veteres prodidere in stagnis, non piscinis, admirati, in Eloro Siciliæ Castello, non procul Syracusis; item in Labrodii Iovis fonte anguillas:*

Inauribus anguillæ ornatæ.

las: hæ & inaures additas gerunt. Ejuſdem rei author eſt *Athenæus* ſub initium Lib. VIII. Deipnoſ. de Anguillis aureis argenteiſque *inauribus* ornatis. Ad hanc claſſem referri poſſet ſimilis piſcis, qui temporibus Ferdinandi I. captus in ſtagno Heilbrunnenſi, & circa branchias circulum habuit ex ære cyprio, cui nomen ejus inſcriptum qui primus in ſtagnum immiſiſſet.

CAPUT X.

Inauribus Statuæ Deorum Dearumque ornatæ.

Eædem ſepulchris illatæ.

IN creatis ad Dei imaginem hominibus talia luxuriæ adminicula ægre ferebant Chriſtiani Veteres, qui talem membrorum abuſum ſanguine viperino cau-

tius vitabant. Voluit id *Hieronymus* Epist. ad Lætam: *Nec collum auro & margaritis premas, nec caput gemmis oneres.* Eâdem constantiâ Virgines hortatur *Cyprianus* de Habitu Virgin. ne auribus vulnera inferrent, nec brachia includerent aut colla de armillis & monilibus pretiosis catenis. Scilicet indignum putabant pretiosa corporis membra, animæque vel domicilia vel ministra vili metallo vulnerare & splendenti luto onerare non talia ad munia facta. Vapulant haud immerito à *Tertulliano*, qui de cultu Fœmin. cultum hunc proscribit & æterno condemnat exilio: *Scrupulosa Deus auribus vulnera intulit: & tanti habuit vexationem operis sui, & cruciatus infantiæ tunc primum dolentis, ut ex illis ad ferrum nati corporis cicatricibus, grana nescio quæ penderent.* Nimirum talibus admonitionibus

Christianorum in inaures invectiva.

tionibus clausæ Paganorum aures, quamvis *bene foratæ* essent, & ipso credo *inaurium* pondere; nec turpe putabant sibi licere ea quæ Diis suis, sed fictitiis, conferebant. Notat ad Lib. I. Æneid. *Virgil. Servius*, apud Sigæum Achillis statuam fuisse, quæ in ima auris parte elenchum more fœmineo habuerit. Ante *Servium* evidenter hoc confirmat *Tertullianus* Lib. de Pallio; *Aurem quoque foratu effeminatus, quod illi apud Sigæum statua servat.* Crediderim statuam hanc Achillis intelligendam, quam apud Sigæum *inauribus* ornatam supra *Servius* monuit, id quod *Tertullianus* dixit, *aurem foratu effœminatus.* Hæc enim receptissima *Tertulliani* lectio, de qua nullum dubium, plerisque servatur. Aliter tamen Polyhistor Magnus *Salmasius* renovat. *Aurem quoque foratu effœminatus,*

Inaures Deorum.

Achillis statua elenchis ornata.

Tertullianus emendatus.

quod

quod illi apud Sigæum ſtrongyla ſervat. Pro *ſtatua* legit *ſtrongyla*, ſed eodem res recidit. Quippe ſtrongylam vocat ſtatuam pecto-re tenus, quæ ſcuto rotundo con-tinebatur. Inter Deas, Veneris ſtatuam *inaurium* lapillis decora-tam animadverto. Vnde mirari convenit occcœcatos Paganos miſerrimos, quod ſtatuas inani-matas, à quibus ſuam credebant pendere ſalutem, talibus orna-mentis demereri voluerint. De Cleopatræ unione nemo eſt qui non Iliadas noverit. Pretioſa illa ingluvie inductus *Barbarus* Co-rollar. in *Dioſcorid.* Lib. v. cap. 115. tres fœminas ait lapidem illum Philoſophorum compo-ſuiſſe, Cleopatram, Taphun-tiam, & Iudææ gentis Mariam. Cleopatra Antonium ſponſione provocaverat unica cœna con-ſumere ſe poſſe ſeſtertiûm cen-ties. Dicto fidem fecit unius auris

Strongyla quid?

Inaures Statuæ Veneris.

auris unione aceto ſoluto & deglutito. Alterius auris unio monſtroſæ magnitudinis Veneris ſimulachro in templo Pantheo ſacer ceſſit. Fuſè hiſtoriam perſequitur *Macrobius* Saturnal. Lib. III. cap. 17. ubi addit: *Ipſe autem unio cujus magnitudinis fuerit, inde colligi poterit, quod qui ſuperfuit poſtea victa Regina & capta Ægypto, Romam delatus diſſectuſque eſt, & factæ ex una margaritæ duæ, impoſitæque ſimulachro Veneris, ut monſtroſæ magnitudinis in templo quod Pantheum vocatur.* Nec aliter *Plinius*, qui ubi pluribus totam hujus rei hiſtoriam circumſcripſit Lib. IX. cap. 35. de Veneris *inauribus* conſentit: *Comitetur fama unionis ejus parem, capta illa tantæ quæſtionis victrice Regina, diſſectum, ut eſſet in utriſque Veneris auribus Romæ in Pantheo dimi-*

dia eorum cœna. De Alexandro Severo idem constat, qui Reginæ suæ, ut luxuriæ hanc notam evitaret, usum unionum interdixit, qui à Legato quodam oblati erant: Et eos *inauribus* Veneris dedicavit. De quo ita *Lampridius*: *Quum quidam Legatus uniones duos uxori ejus per ipsum obtulisset magni ponderis & inusitatæ mensuræ, vendi eos jussit: qui quum pretium non invenirent, ne exemplum malum à Regina nasceretur, si eo uteretur quod emi non posset, Inauribus Veneris eos dicavit.* Quibus affine est monile, quod Fortunæ Tusculanæ destinatum Veneri Capitolinæ dedicavit Galba, sicut fidem facit *Suetonius* in Galb. cap. 18. Et apud *Iustinum* Lib. xx. cap. 4. author fuit Pythagoras ut Crotonienses matronæ auratas vestes, cœteraque dignitatis suæ ornamenta, velut instrumenta luxuriæ,

Monile Veneri Capitolinæ dedicatum.

riæ, deponerent, eaque omnia delata in Iunonis ædem ipsi consecrarent. De Minerva idem affirmare ausim. Quippe vel Iovem lapidem jurarem per *aures argenteas* apud *Gruterum* Minervæ dedicatas non nisi *inaures* intelligi debere. Ita enim Inscript. pag. MLXVII.

Inaures Minervæ.

Inscriptio Antiqua illustrata.

MINERVÆ. AVG
L. CALLIDIVS. PRIMVS
BRIXELLANVS. EX. ARG.
LIB.II. ITEM. L.CALLIDIVS
PRIMVS: AVRES. ARGENTEAS
V. S. L. M.

Crediderim vel errore sculptorum *aures* pro *inaures* positas, vel etiam *aures argenteas* dictas esse pro auribus, argenteis *inauribus* ornatis, utpote quæ ex argenti libris duabus conflatæ dicuntur.

Inaures etiam in sepulchra illatas

Inaures in ſepulchra illatæ.

latas judico ex *Arriano*, apud quem Lib. VI. Cyri ſepulchro condita feruntur καὶ στρεπτοὶ καὶ ἀκινάκαι, καὶ ἐνώτια χρυσοῦ τε καὶ λίθων κόλλητα, *torques, acinaces, inaures ex auro & gemmis.* Et de armillis idem notat *Parens* Sched. §. VII. quas uxores à ſponſis datas, in æternam gratæ copulæ memoriam, in ſepulchra ſibi voluerunt inferri. Pari forſan ratione in luctu Matronæ Romanæ ornamenta ſua & bullas atque prætextas liberorum in rogum conjecere, ut in Cæſaris funere refert *Suetonius* cap. 84.

MAN-

MANTISSA
EX
THOMÆ BARTHOLINI
Miscellaneis Medicis

DE

MORBIS BIBLICIS,

Cap. XIX.
De Annulis Narium.

EX TH. BARTHOLINI *DE* MORBIS BIBLICIS,

Cap. XIX.

De Annulis Narium.

DIſputat de eo *Io. Langius* Lib. II. Epiſt. 34. an Dæmones humana corpora morbis affligant, exorciſmo obtemperent, qua denique methodo tales morbi curentur? Laus Deo, quod inſolita ſit noſtro tempore iſta infelicitas, cum vix ſingulis ſeculis unus alterve à Dæmone obſeſſo affligatur. Me puero, Coagii celebri Zelandiæ noſtræ urbe, quidam miros Satanæ experiebatur inſultus, ut etiam per aërem ſubinde raperetur, quem inviſere ex Sacerdo-

tibus

tibus nemo audebat niſi integram vitam traduxerat, exprobrabat enim obſeſſus quicquid conſcientia occultavit. Inter Iudæos numerus Dæmoniacorum inſolitus fuit, & ſæpè in ſacro Euangelio occurrit, ſive quod præter modum artibus magicis dediti Dæmonem advocaverint, ſive quod ſummæ impietatis hanc pœnam meruerint à vindice Jehova. *Joſephus* narrat, quo modo obſeſſi à Dæmone curarentur à Iudæis. Vidit namque Eleazarum Iudæum in exercitu Veſpaſiani, curantem Dæmoniacos hac methodo: Ingerebat naribus obſeſſi annulum, ſub cujus ſymbolo radix à Salomone indicata continebatur, quo de naribus educto, ſimul Dæmonium obſeſſi emunxit, ac æger langvore in terram concidit: & Eleazar carminibus Salomonis Dæmonem adjuravit, illique per ſacra edixit,

edixit, ac vetuit, ne in priſtinum ſuum ergaſtulum rediret. Ac ut obſeſſum ſpiritu maligno liberatum teſtaretur, ponebat coram obſeſſis calicem aut pelvim aqua refertam, quam ut egreſſus ab homine ſubverteret, Dæmoni jam exauctorato imperabat. Hodie nonnunquam obſeſſi à Dæmone creduntur, qui vel Epilepſia correpti vel melancholico ſucco abundantes, ludos varios Satanæ mentiuntur. In Epilepſia ſimilia Dæmoniacorum viſuntur ſymptomata, variis motionibus miri ſpectaculi ſpeciē præbentia. Et quod in Euangelio legimus, in flumina vel mare cadentes, ex altis locis præcipites dantur, ſicut prodidit *Cælius Aurelianus* l. 1. Chron. c.4. Vidimus Patavii eos qui tanquam obſeſſi flagellabantur, curatos à *Io. Dom. Sala* Med. Magno, pro Epilepticis vel melancholicis. Expurgandus enim

in his ater humor, qui cerebri ideas turbat, & vellicantes cerebrum acres liquores educendi. Quanquam nec flagella damnentur, quæ calorem excitare valent, & mentem à deviis revocare, de quibus nos post *Meibomium* plura diximus Epist. *de Flagrorum usu in Medicina*. De annulo naribus obsessi indito, quæ Eleazar apud *Iosephum* exhibuit, præstigiæ meræ sunt. Annulus quidem S. Eduardi Regis Angliæ comitiali morbo laborantibus salutaris fuit, de quo videndus *Kirchmannus* de Annul. c. 21. sed suspicio esse potest, ex ungula alcis confectum vel aliis quæ singulari virtute Epilepsiam curant. Annulos aliàs naribus appendebant Iudæi ornamenti causa vel memoriæ quod in Schedio nostro *de Armillis* exposuimus. De hoc argumento consultus *Io. Buxtor*

fiu.

sius Iunior, Basileæ olim amicus noster, Cl. *Rhodii* in gratiam, cum de fibula commentaretur, prolixum responsum dedit, quod meretur publice hic legi:

Primò quidem Nomen Hebraicum, quo *Annuli Narium* designantur, de quibus quæris, vocatur illud נֶזֶם *Nesem*, in plurali נְזָמִים *Nesamim*, & נִזְמֵי *Nisme.* Etymologia hujus nominis incerta: quia, cum communiter Nomina apud Hebræos à Radicibus certis seu verbis descendere soleant, nullum autem verbum apud Hebræos sit in usu, unde hoc nomen derivari, & ratio significationis ejus cognosci possit. Analogiæ ratione primitivum ejus deberet esse נָזַם *Nasam*: sed nullibi extat. Sunt, qui per Methatesin literarum referant ad זָנָה *Sanah*, quod *scortari* significat: quasi sit Monile, quod palam in fronte, nari-

 bus

bus vel auribus proſtat ad emerendum gratiam. Sed coacta eſt hæc etymologia. Et cum ſanctiſſimas etiam fæminas legamus hoc ornamenti genere uſas, abſit, ut ab impudico illud verbo deducamus. Si conjecturis indulgere vellemus, commodius multo deduci poſſet à verbo affini זם *Sam*, vel זָמַם *Samam*, quod *Capiſtrare*, *Frænare*, *Refrænare* ſignificat: unde זֶמֶם *Semam* eſt *Capiſtrum*, *Frænum*. An ergo forte נֶזֶם *Neſem*, ornamenti illud genus ſic dictum, quod cum זֶמֶם *Semem* vel *Semam* Fræno vel capiſtro Equorum & jumentorum aliquam ſimilitudinem haberet. Sanè interpres Latinus Paraphraſeos Chaldaicæ Cant. 1. v. 10. ubi legitur, *Verba legis eſſe Iſraëlitis ſicut* זְמָמִים Semamim (fræna) *in maxillis eorum, ut non recedant à via recta*; ille, inquam, Interpres vocem זְמָמִים Sema-

Semamim (fræna) reddidit: *Sicut inaures*, affinitatem originationis inter has duas voces agnoſcens.

Secundò, utile eſt & è re omnia Scripturæ loca inſpicere & conſiderare, in quibus vox hæc occurrit. Sunt autem ſeqq.

I. Geneſ. 24. 22. dicitur de ſervo Abrahæ: *Protulit Vir* Neſem auream, *ſemiſſis pondus ejus:* & v. 30. *Cum vidiſſet* Neſem *Laban.* Et v. 47. dicit ſervus ille in eadem Hiſtoria: *Et poſui* Neſem *ſuper nares ejus, & armillas ſuper manus ejus* (ſc. Rebeccæ.)

II. Geneſ. 35. 4. dicitur de familia Iacobi: *Dederunt itaque ipſi (Iacob) omnes Deos alienos qui erant in manu ſua, &* Neſamim, *quæ erant in auribus ipſorum.*

III. Exod. 32. v. 2. 3. de Aharone vitulo conflaturo: Et dixit illis (Iſraëlitis). Aharon: *Separate* Niſme *aureas, quæ ſunt in auribus uxorum veſtrarum, fi-*

liorum veſtrorum, & filiarum veſtrarum, atque afferte ad me. Separaverunt igitur omnis populus נזמי Niſme *aureas, quæ erant in auribus eorum, & attulerunt ad Aharon.*

IV. Exod. 35. v. 22. de populo Iſraëlitico ſpontaneas oblationes ad opus tabernaculi offerente: *Venerunt viri cum mulieribus, omnis ſpontaneus corde, & attulerunt fibulas, &* Neſamim, *& annulos, & dextralia*, &c.

V. Iudic. 8. verſ. 24. 25. 26. Dixit præterea ad eos Gideon: *Poſtulabo à vobis poſtulationem, ut detis mihi quiſque* neſem *ſpoliorum ſuorum: Nam* niſme *auri vel aureæ erant eis: quia Iſmaëlitæ erant*, (ſpoliati ſc. vel capti ab Iſraëlitis) *Et dixerunt, dando dabimus. Et expandentes veſtimentum, projecerunt illuc quiſque* neſem *ſpoliorum ſuorum. Fuit autem pondus* niſme *auri vel aurearum mille*

mille & ſeptingentorum aureorum &c.

VI. Iobi 42. 11. *Dederunt quoque* (amici Iobi) *ei* (Iobo) *quiſque agnum ſuum* (vel, numum agni imagine ſignatum) *& quiſque* neſem *auream unam.*

VII. Proverb. 11. 22. *Sicut* neſem *auri in naribus porci: ita eſt mulier pulchra, & deficiens conſilio.*

VIII. Proverb. 25. 12. *Ut* neſem *auri, & ornamentum obryzi eſt, qui arguit ſapientem, cui eſt auris obtemperans.*

IX. Ieſa. 2. 21. inter ornamenta filiarum Hieroſolymitanarum recenſentur *Niſme* narium.

X. Ezech. 16. v. 12. *Dedi* neſem *ſuper nares tuas, & inaures in auribus tuis, & coronam gloriæ in capite tuo.*

XI. Et Hoſeæ 2. 15. *Et viſitabo ſuper eam* (Eccleſiam Iſraëliticam apoſtaticam) *dies Baálim,*

quibus adolebat thus & ornabat se nismah *suâ.*

Ex consideratione & collatione horum locorum Scripturæ sequentia videntur colligi:

Primò. Nesem ornamenti genus fuisse, primariò quidem & propriè fæminarum, secundariò autem & quandoque etiam virorum, argumento locorum Exod. 32. Exod. 35. Iudic. 8. Jobi 42. 11.

Secundò, materiam fuisse *Aurum.*

Tertiò, Adhibitum vel applicatum fuisse *Naribus*, Genes. 24. 47. Prov. 11. 22. Iesa. 3. 21. Ezech. 16. 12. & *Auribus* Gen. 35. 4. Exod. 32. 2. 3.

Quartò, Ismaëlitis seu Arabibus in frequenti usu fuisse, Iudic. 8. 24. unde Vulgatus Latinus Interpres illic reddidit: Inaurès enim aureas Ismaëlitæ habere consueverant.

Sed

Sed & *Versiones* & Expositiones Veterum, præsertim Interpretum sunt considerandæ & videndæ:

LXX. Græci in omnibus adductis locis transtulerunt Ἐνώτιον *Inaurem*: præterquam Iob. 42. v. 11. ubi verterunt, Καὶ τετράδραχμον χρυσοῦν ἄσημον ἕν. Symmachus interpres Græcus reddidit ἐπιῤῥίνιον, & ἐπιῤῥίνιον ornamentum nasi.

Vulgatus: *Inauris*. Sed Prov. 11. 12. *Circulus aureus*. & Esa. 3. *Gemmas in fronte pendentes*. Ezech. 16. 12. *Et dedi inaurem super os tuum*, Genes. 24. 27. *Suspendi itaque inaures ad ornandam faciem ejus*.

In his versionibus observandum, absurdum videri, quod Græci & Latinus *Inaurem*, h.e. ornamentum aurium, tribuant vel naso, vel fronti, vel ori. Factum est id ab eis non propriè

ſumptâ voce, ſed καταχρηστικῶς, cum propria vox non eſſet in promptu ornamento iſti exprimendo. Hinc & recentiores per vocabulum generalius, *Monile* ſunt interpretati. Hinc eſt, quod *D. Hieronymus* ſcribit Ezech. 16. *Verbum Hebraicum* Neſem, *excepto Symmacho, qui interpretatus eſt* ἐπιῤῥίνιον *omnes* inaurem *tranſtulerunt, non quod* Inaures *ponantur in naribus, quæ ex eo, quod de Auribus pendeant*, Inaures *vocantur; ſed quod circulus in ſimilitudinem factus inaurium, eodem vocabulo nuncupetur. Et uſque hodie inter cætera ornamenta mulierum ſolent aurei circuli in os ex fronte pendere, & imminere naribus.* Itaque Ἐνώτιον, & *Inauris* non propriè vim & ſignificationem vocis Hebraicæ exhibent: ſed partim propter defectum vocis commodioris: partim propter ſimilitudinem cum Anulis aurium. Lu-

Lutherus Germanicè reddidit, Spangen/Ohren Spangen: Stirnband (Iud. 8. Prov. 25.) Gulden Haarband / Prov. 11. Ies. 3. Stirnspang.

Vbi existimo illum non benè reddidisse Stirnband / Haarband: non enim fuerunt ipsæ *vittæ*, vel Stirnband / aut Haarband / sed circuli vel Annuli ex illis dependentes, uti videtur: nisi forte ipsæ vittæ vel fasciæ unà cum annulis fuerint.

Iudæi in Versionibus suis Germanicis reddunt, Nasßband.

Chaldæi interpretes קְדָשַׁיָּא, *Kodaschaja*, q. d. Monilia Sponsalitia, qualia Sponsus Sponsæ dare solet. In Talmud Hierosolymitano Tractatu de Sabbatho c. 6. fol. 8. col. 2. explicatur *Nesem* ex loco Iesa. 3. per דבר שהוא נתין אלגב חוטם *Aliquid quod ponitur supra nasum.*

Rabbi Abraham Aben Eſra Hiſpanus ad Geneſ. 24. 22. ſcribit : גם באף שהוא שנזם באזן *Eſt Neſem*, *quod applicatur naribus*, *& quod applicatur auribus*.

Author libri qui vocatur *Chaskúni* ad eundem locum ſcribit : נזם שייך לאף ולאזן, hoc eſt, *Neſem* convenit naribus & auribus.

Itaque ex his omnibus liquet vocem *Neſem*, quæ adhibetur etiam, uti viſum in loco Exod. 35. denotare tam *ornamentum Narium*, quam *Aurium*; quamvis exiſtimem propriè ſignificare ornamentum narium ; ratio, quia alibi ornamenta aurium in eodem loco ab illis diſtinguuntur, ubi utrorumque fit mentio.

Qualia autem illa ornamenta fuerint, quæritur? D. Hieronymus in loco ſupra allegato dicit eſſe *ornamenta mulierum*, *& qui-*

dem

dem circulos, (h. e. anulos) *in os ex fronte pendentes*, *&* *naribus imminentes*. Non eſt autem ejus authoritas contemnenda, ut qui in illis regionibus vixerit, & praxin earum viderit, uti ait: *Et uſque hodie*. Sic teſtatur Auguſtinus Quæſtionibus in Geneſin: *Mos*, inquit, *Maurorum eſt, ut inaures etiam in naribus habeant feminæ*. Sic Vulgatus Interpres Prov. 11. dicit, *Circulus aureus*. Eſa. 3. *Gemmas in fronte pendentes*, (auro ſc. incluſas & impactas.) Geneſ. 24. ſervire *ad ornandam faciem*.

Aben Ezra Hiſpanus loco modò citato ait: מֵעַל פְּתִיל קָשׁוּר בְּמֵצַח שֶׁעַל הָאַף יֵרֵד h. e. Neſem *narium dependet à filo vel funiculo fronti alligato*.

Don Iſaac Abarbenoi, itidem Hiſpanus, ſcribit ad locum Ieſa. 3. 3. *Lechaſchim* ſunt monilia aurium, *Tabbaoth* ſunt orna-

 menta

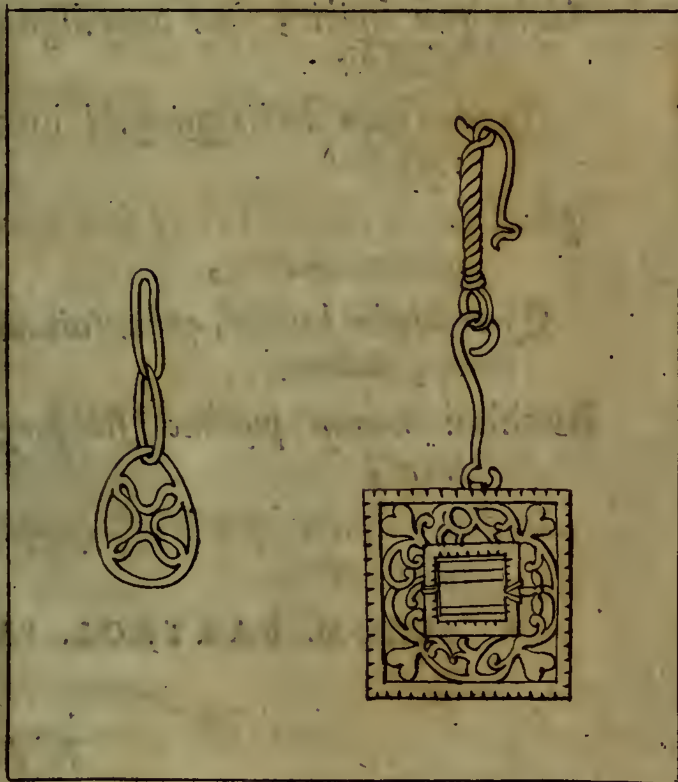
menta digitorum manuum: *Nifme* (quæ noftra eft vox) funt monilia five ornamenta, quæ applicabant naribus fuis, aut pendebant in tiaris capitis à funiculo, & inde ufque ad nares defcendebant, vel dependebant. Hæc ille.

Quod ergò Vulgatus Interpres reddidit, modò *circulum aureum in naribus*: modò *Gemmas in fronte pendentes*: modò *Inaurem fuper os*: modò *ad ornandam faciem*: hinc poteft conciliari: *Gemmæ funt in fronte pendentes*: nempe in vitta frontem circumdante, & ab ea dependentes: *fuper os*: quia ad os ufque pendebant: *in naribus*, quia naribus imminebant: *Ad ornandam faciem*, quia hic generalis erat finis. Sed & ab ambiguitate vocis Hebraicæ אף *Af*, vel *Aph* varietas ifta proficifci potuit: quæ *Faciem*, *Vultum* in ge-

genere, & Synechdochicè *Nasum* significat.

INSERENDA *pag.* 44.

Seriùs exhibitas Inaures antiquas duas *Smetii*, quarum una aurea cum rudi granato, altera ex auro tota est, hic habes, Lector, mihi operâ Cl. *Theodori Ryckii*, amici optimi, communicatas.



Fra-

Fratri Chariſſimo

CASPARO BARTHOLINO

THOM. FIL. CASP. NEP.

DE

INAURIBUS VETERUM

ſcribenti.

Sic pulchram calamus doctrinæ vellicat aurem,
Et mundum ſcriptis condecorare parat.
Aurea quæ ſcribis, ſunt auro digna, placebit
Hæc tua nam doctis quicquid inauris *habet.*
Splendida, crede mihi, hæc ſunt ornamenta laborum,
Quæ tibi plus laudis, quam fuit ante, dabunt.
Barthlini *nomen poſthac ſic perge tueri,*
Sis Patre, quem ſequeris, ſis quoque major Avo.

THOM. BARTHOL. Fil.

AV-

AUCTORES
In Syntagmate nominati vel illustrati.

He-

Pli-

IN-

INDEX

Rerum & Verborum.

Ba-

in

Tri-

Graviora menda ſic reſtitue.

Pag. 10. lin. 19. pro: FAVSTINÆ. lege: PLOTINÆ. pag. 13. l. 4. lege: *Mercerus*. p. 15. l. 11. eapropter. p. 27. l. 3. dixit. p. 73. l. ult. coloratum. p. 81. l. 15. אלא dele & lege: במילתא. p. 96. l. 11. ineptias. p. 98. l. 7. l. Tabella. p. 132. l. 4. Nequicquam.

F I N I S.